

SOKOL 02 23

Časopis České obce sokolské | červen 2023 | cena 65 Kč

SE SOKOLEM DO ŽIVOTA

SPECIÁL PRO MATEŘSKÉ ŠKOLY

V projektu cvičí více než 100 tisíc dětí,
přihlaste i Vaši mateřskou školu

DO SOKOLA ZA KULTUROU

200 souborů a stovky
představení ročně

STR. 24

ROZHOVOR S KATEŘINOU NEUMANNOVOU

„Sokol je pro mě
synonymem všestrannosti,“
říká olympijská vítězka

STR. 28

Jediné sportovní rádio

OBSAH/EDITORIAL

TOP FOTO

4 - 5 Jan Jirkovský: Judo Sokol Praha Vršovice

HISTORIE

6 - 7 Unikátní výstava o Josefu Mánesovi připomíná i jeho práci pro Sokol

PŘEDSTAVUJEME JEDNOTU

8 - 9 Sokol Praha Libeň

HLAVNÍ TÉMA

10 - 17 Se Sokolem do života – speciál o projektu pro mateřské školy

KOMUNIKACE A MARKETING

18 Novým tiskovým mluvčím ČOS je Radek Smekal
20 Uspořádejte Sokolský běh republiky a oslavte 28. říjen pohybem

SOKOLSKÉ SPORTOVNÍ ODDÍLY

22 - 23 Sokolové s Penny na prsou, úspěchy a výzvy do budoucna

DO SOKOLA ZA KULTUROU

24 - 26 200 souborů a stovky představení ročně
27 Kulturní soubory z přehlídek

ROZHOVOR

28 - 30 Kateřina Neumannová: Sokol je pro mě synonymem všestrannosti

SOKOL ROKU

31 Výsledky Sokola roku 2022

ZDRAVOTNÍ KOMISE ČOS

32 Co víme o kratomu a nikotinových sáčcích?

VÝKONNOSTNÍ A VRCHOLOVÝ SPORT

33 Boxlakrosový memorial vyvrcholil strhujícím finále

SPORT PRO VŠECHNY, SOKOLSKÁ VŠESTRANNOST

34 Move Week 2023 – Sokol opět hýbal Českem
35 Sokolové přivítali jaro pálením čarodějnic

HISTORIE

36 - 37 Napsali do knihy vlastní rukou

Milé sestry, milí bratři, vážení příznivci Sokola,

nacházíme se v čase před prázdninami a čekají nás příjemné okamžiky. Jako každý rok se i letos uskuteční nejen sokolské tábory nebo semináře, ale i další různé soutěže a akce. Věřím, že si všichni letní radovánky užijete plnými doušky a načerpáte mnoho sil, protože je v nadcházejících měsících budeme potřebovat.

Po prázdninách se totiž velmi přiblížíme sletovému roku, který vlastně začíná již se začátkem školního roku 2023/24. Zvesela začnou probíhat nácviky skladeb, startují sokolské štafety a vše bude směřovat ke sletu.

Mimo jiných se chystá i nácvik skladeb pro předškoláky. Ráda bych využila této příležitosti a pozvala na něj i děti ze školek, do kterých míří toto vydání časopisu. Děti mají při nácviku šanci vyzkoušet si neopakovanou atmosféru sletu.

Je úžasné, že končícího sedmého ročníku projektu Se Sokolem do života se účastnilo více než sto tisíc dětí, což z něj v Česku dělá nejrozšířenější akci s rozvojem pohybových aktivit pro předškolní děti. Věřím, že příští ročník osloví ještě více dětí, protože právě v tomto věku je potřeba získat správné pohybové návyky.

Pohyb je základní sokolskou DNA a je potřeba, aby si to v plné míře uvědomil i stát a s ním veřejnost. I proto jsme se stali jedním ze zakladatelů platformy Nadačního fondu Aktivní Česko, která propojuje neziskový i ziskový prostor a hodlá užitečnost pohybu zdůrazňovat.

Koncem září tělocvičné jednoty předvedou svoji činnost v rámci týdne Sokol spolu v pohybu. A pak přijdou v rychlém sledu za sebou naše vrcholné říjnové akce. Jako první bude Památný den sokolstva (8. října), už popáté jako významný den České republiky. A naši státnost oslavíme v rámci Sokolského běhu republiky (28. října).

Ještě jednou přeji krásné léto plné zážitků.

Vaše

Hana Moučková
starostka ČOS

Časopis SOKOL, 79. ročník, vydává Česká obec sokolská – IČO 00409537 • Navazuje na časopis Sokol vydávaný v Praze od roku 1871 a Sokolský věstník vydávaný od roku 1897
• Adresa redakce: Česká obec sokolská, Újezd 450, 118 01 Praha 1, tel. 257 007 242 • E-mail: jhorka@sokol.eu • Šéfredaktorka: Jana Horká • Grafické zpracování: Petra Peňáková • Korektorka: Pavla Poláková • Redakční rada: Jan B. Uhlíř (předseda, jbuhlir@sokol.eu), Jana Horká, Anna Jagošová, Pavel Strejček, Eliška Pospíšilová, Alžběta Bendíková, Kateřina Pohllová • Tisk: Tiskárna V&H Print Hlávko s.r.o. • Registrace: MK ČR E 17339. ISSN 0489-6718. • Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Za věcný obsah článků odpovídají autoři a jejich obsah nemusí vždy korespondovat s názorem redakce. Redakce si vyhrazuje právo příspěvků přiměřeně upravovat, krátit nebo komentovat. • Titulní strana: Markéta Navrátilová

JUDO SOKOL PRAHA VRŠOVICE

| Foto: Jan Jirkovský

Jeden z nejlepších českých judistických oddílů se drží na špici už mnoho let. Jeho členové pravidelně vozí medaile z mezinárodních turnajů. Skvělí vršovičtí trenéři vychovali už řadu úspěšných judistů, například Jaromíra Ježka, bronzového medailistu z mistrovství Evropy, nebo Jaromíra Musila, který reprezentoval Česko na světových soutěžích, včetně olympijských her v Londýně.

Na vršovické tatami se vypravil i fotograf Honza Jirkovský, aby při tréninku zachytil sokolské judistické naděje. 📸

Národní galerie Praha až do 16. července 2023 v prostorech Valdštejnské jízdárny představuje jednoho z nejvýznamnějších českých umělců 19. století, Josefa Mánesa (1820–1871). Výstava s podtitulem „Člověk – umělec – legenda“ ve čtyřech pomyslných kapitolách prezentuje stěžejní okruhy umělcovy tvorby – portréty, krajinomalbu, ilustrace, práce pro šlechtický rod Silva Tarouca či realizace pro spolky a návrhy pro umělecký průmysl. Významnou kapitolou Mánesova díla je i jeho práce pro tehdy nově založený Sokol. S jeho jménem je spojena většina sokolských symbolů.

UNIKÁTNÍ
VÝSTAVA
O JOSEFU
MÁNESOVI
PŘIPOMÍNÁ
I JEHO PRÁCI
PRO SOKOL

Josef Mánes (kolem 1850),
daguerrotypie
Foto: Fotoateliér Jan Maloch

| Text: Markéta Dlábková, kurátorka výstavy,
Jana Horká*

| Foto: Národní galerie Praha

Sokolský prapor navržený Josefem Mánesem v roce 1862

Už v roce 1862, tedy v roce založení Sokola, vzniká prapor pro Tělocvičnou jednotu pražskou (dnes Sokol Pražský), na kterém Mánes uplatnil svůj originální ornamentální dekor. Na výstavě můžete vidět jeho lícni stranu, kde malíř kombinuje plošný a silně abstrahovaný ornament v románském stylu s renesančními motivy a lidovými prvky. Mánes jej poprvé použil v ilustracích Rukopisu královédvorského. Subtilní a elegantní pojetí sokolského praporu z něj činí mimořádné umělecké dílo, jež v mnohém ohledu předjímá secesní ornamentiku. Na výstavě je k vidění i žerď praporu s figurou sokola, kterou také Josef Mánes navrhl a dohlížel na její výrobu.

FÜGNER U MÁNESA V ATELIÉRU

Výrobu sokolského praporu s Mánesem domluvil Jindřich Fügner a jeho dcera Renáta Tyršová na to vzpomíná takto: „Bylo to asi někdy v květnu, co mě tatínek vzal s sebou, když se šel k Mánesovi podívat, jak malba pokračuje a také asi práci trochu popohnat. Mánesův ateliér byl tehdy v Krakovské ulici blízko Václavského náměstí. Byl to chudě zařízený pokoj s obyčejnými okny. A co nejvíce z návštěvy té mi utkvělo, byly jasné, milé oči, s kterými na mě mistr pohlížel, a pohovka na kterou mě posadil. Měl na ní rozházeno plno cukrátek v papírkách, shrnul jich hromádku ke mně s pobídnutím, abych chroustala. Poslechla jsem ráda a dívala se přitom na napjatou látku, na které pták byl již skoro hotov, a obdivovala jsem se paletě Mánesově, která se mi zdála ohromná. Mánes nebyl rychlý pracovník a nerad dal něco z ruky, co se mu nezdálo propracovaným. A tak malba praporu dost zvolna postupovala.“

Prapor byl poprvé rozvinut 1. června 1862 v pražském sále U Apolla v Ječné ulici. Matka praporu, spisovatelka Karolína Světlá, při této příležitosti pronesla památná slova: „Jen v těle zdravém a silném přebývá duch zdravý a jen v duchu zdravém pryští se

ono blahodárné světlo, ježto budí v národě zárodky budoucnosti blahé.“

TYRŠ MODELEM

Spojitosť mezi sokolským hnutím a ilustracemi Rukopisu královédvorského se nachází i v jedné z přípravných kreseb pro báseň Zbyhoň, ke které dle tradovaného podání stál Mánesovi modelem sám Miroslav Tyrš. Ilustrace Rukopisu byly prestižní zakázkou, jíž se Josef Mánes chopil s nadšením a svou pověstnou pečlivostí ve druhé polovině 50. let na objednávku vydavatele Karla Belmanna. Desítky přípravných kreseb dokládají proces jeho tvorby, kdy každá postava vycházela z detailního studia aktů i draperií. Zatímco za Mánesova života se tyto ilustrace setkaly s téměř nulovým zájmem české veřejnosti, po jeho smrti se právě z Tyršova popudu staly zásadním uměleckým východiskem pro výzdobu Národního divadla, která probíhala od přelomu 70. a 80. let 19. století.

Mánes stál u zrodu Sokola spolu s dalšími významnými osobnostmi, například to byla Karolína Světlá, Jan Neruda, Mikoláš Aleš a František Ženíšek. Právě tato skutečnost vedla k tomu, že Sokol od svého vzniku přesáhl rámec tělocvičného hnutí a stal se díky smýšlení Miroslava Tyrše organizací spojující výchovu tělesnou, duševní a mravní. Ze všech zmíněných osobností je to právě Josef Mánes, který se do sokolské historie zapsal nejvíce. Je to on, kdo vymyslel sokolský znak. I když ten za těch 161 let prošel řadou proměn, jeho geniálně zvolená grafická podoba slova Sokol zůstává.

Další osudy Mánesova díla a vnímání jeho osobnosti dokládá na výstavě kapitola nazvaná „Život po životě – člověk versus legenda“. I v jejím rámci najdeme odkazy na sokolské hnutí. Roku 1912 vytvořil František Horník návrh plakátu k VI. všesokolskému sletu, na němž zobrazil Josefa Mánesa při práci na praporu pražského Sokola. Máne-

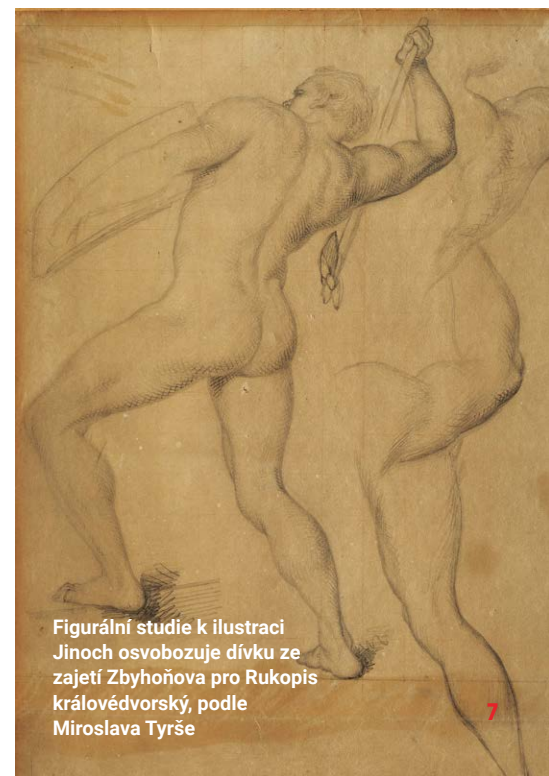
sovský mýtus se začíná intenzivně rozvíjet po vzniku Československé republiky, kdy je malíř kladen za vzor všech uměleckých i obecně lidských ctností. V této době se také Mánesova ikonická díla stávají inspirací pro výzdobu porcelánu, šperků či textilu. Dokládá to i kostýmní návrh Josefa Weniga pro sletovou scénu Kde domov můj, vytvořený v rámci VIII. všesokolského sletu (1926) na základě Mánesovy kompozice Domov.

VÝSTAVA BOURÁ STEREOTYPY

Mánesova díla na výstavě doplňují práce jeho českých současníků i zahraničních umělců, kteří tehdejší výtvarnou scénu ovlivňovali. Celkový kontext dotvářejí ukázky z Mánesovy korespondence, dobové texty, fotografie a v neposlední řadě i informace o nových objevech, ke kterým došlo v rámci restaurátorského průzkumu Mánesových děl.

Souborná výstava díla Josefa Mánesa se koná po více než padesáti letech, která uplynula od přehlídky pořádané Národní galerií v Praze roku 1971 a jejím cílem je představit nejen jeho výjimečné dílo, ale také nahlédnout pod vrstvu po desetiletí tradovaných stereotypů, které se s ním pojí. Významnou část výstavy proto tvoří recepcce Mánesovy tvorby po jeho smrti, kdy se nejprve stal ikonou takzvané generace Národního divadla a v závěru 19. století bylo jeho jméno vtěleno do spolku sdružujícího umělce obracející se k novým výtvarným směrům. Ve 20. století se pak mánesovský mýtus proměňoval od národoveckého pojetí první poloviny století k ideologizaci umělce v rámci socialistického realismu. ©

*s využitím *Vzdělavatelských listů 02/2020 Sokolstvu Josef Mánes*

Figurální studie k ilustraci Jinoch osvobozuje dívku ze zajetí Zbyhoňova pro Rukopis královédvorský, podle Miroslava Tyrše

PŘEDSTAVUJEME

SOKOL PRAHA LIBEŇ

HISTORIE

Jednota byla založena 26. října 1884. Cvičení probíhalo v hostinském sále U Deutschů. V letech 1909-1910 byla postavena sokolovna v dnešní Zenklově ulici a následně také letní cvičiště. Od druhého sletu na každý z nich vysíláme zástupce. V některých letech bylo členů tolik, že účastníci museli být vybíráni. Ve třicátých letech měla jednota více než pět tisíc členů. Během druhé světové války bylo v Libni centrum protinacistického odboje v čele s náčelníkem jednoty Bohuslavem Strnadem a jeho ženou Marií. V letech 1968 i 1989 byli libeňští při obnovování Sokola.

SOKOLOVNA

Základní kámen sokolovny byl položen 10. 10. 1909; otevřena byla 14. 8. 1910. Sokolovna je dílem osvědčeného dua - architekt Emil Králíček, stavitel Matěj Blecha. Jejich dílem jsou například i některé domy na Václavském náměstí. Budova je provedena ve stylu geometrické secese, a kromě zázemí Sokola v ní byly i městské lázně, pobočka spořitelny a knihovna. Za první světové války se sokolovna proměnila v lazaret, za druhé ve sklad leteckých součástek pro Avii Letňany. Po zrušení Sokola v padesátých letech sloužila okolním školám jako tělocvična. Od roku 1990 je opět ve správě jednoty, která ji postupně opravuje a zvelebují. Od roku 2001 je kulturní památkou.

VEDENÍ JEDNOTY

V současnosti má jednota 750 členů, z toho okolo 480 dětí do 18 let.

Jiří Novák
starosta

Jan Přeč
jednatel

Drahomíra Černíčková
místostarostka

OBLÍBENÉ

SOKOLSKÉ HESLO

**Sláb je ten, kdo
v sebe ztratil víru.**

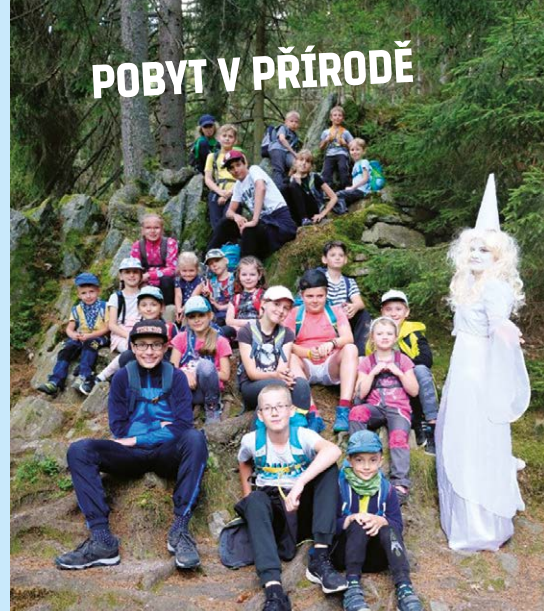

PŘETAH LANEM

OLYMPIJSKÝ ŠPLH

BASKETBAL

PÁROVÁ AKROBACIE
LOUTKOVÉ DIVADLO

POBYT V PŘÍRODĚ

OBLÍBENÝ TOP PROJEKT

Nejsme příznivci hromadných projektů, daleko více nám dávají smysl ty menší, které posilují místní komunitu. Nejraději se sejdem na Akademii nebo na šibřinkách, kam mnohdy zavítají i bývalí členové a přátelé jak z jiných jednot, tak i mimo Sokol. Když už, tak nejlepší sokolským projektem je ta obyčejná sokolská všestrannost, tedy pravidelné cvičení s kamarády pro radost z pohybu.

POŘÁDANÉ AKCE

V podstatě každý měsíc se uskuteční nějaká velká akce pro členy i veřejnost. Od začátku školního roku to jsou: Běh strmý (závod v běhu do vrchu), Památný den sokolstva, tělocvičná Akademie, několik předvánočních setkání, šibřinky, dětský den, jarní a podzimní výlet libeňského Sokola, červnový závěrečný táboraček a letní tábory. Zapojujeme se i do akcí ve spolupráci s jinými jednotami: střídáme si pořadatelství srazů v přírodě a potkáváme se na závodech v disciplínách všestrannosti.

TYRŠ NEBO FÜGNER

Se šípkovou nebo se zelím? Oba, protože každá idea potřebuje pevný organizační základ, a každý projekt potřebuje ideu, ke které směřuje. A jedno bez druhého nefunguje. (Mimochodem Bohumil Hrabal prožil život v Libni.)

KONTAKTY: www.sokol-liben.cz
f SokolLiben

VŠESTRANNOST

BLÍŽÍ SE SLET. JAKÉ SKLADBY BUDE MOŽNÉ NACVIČOVAT V SOKOLE LIBEŇ?

Nacvičujeme tradičně většinu skladeb a na tento slet budeme organizovat nácviky na všechny připravené sklady kromě Rockové symfonie, Jdi

za štěstím a S Tebou mě baví svět. Mrzí nás, že jsme zase měli těžké rozhodování u mužských skladeb, protože nás opět žádná moc nechytla za srdce.

JAKÉ JSOU PRIORITY JEDNOTY PRO SEZÓNU 2022/2023?

Takovou výjimečnou letošní událostí je pořádání celostátního přeboru Zálesáckého závodu zdatnosti. Akci si vzali na zodpovědnost emeritní vedoucí turistických oddílů, kterým pomáhají všichni cvičitelé, kteří

mají volný víkend. Kromě toho je v plánu libeňská každoroční klasika, což je dětský den, letní tábory nebo Akademie. U velkých akcí už není příliš prostoru dělat něco nad tento tradiční rámeček.

SOKOL PŘEROV

Největší inspirací jsou konkrétní lidé, se kterými se setkáváme dlouhodobě a častěji a můžeme sledovat vývoj jejich práce. Z toho vychází, že bychom rádi poslali štafetu do jednoty, která je geograficky blízko; ale abychom to posunuli trochu

JEDNOTA, KTERÁ NÁS INSPIRUJE

dál, tak posíláme do Sokola Přerov, který inspiruje dlouholetou tradicí svého souboru loutkového divadla a byl nápomocný i při zakládání toho našeho. ☺

SOKOL PŘEROV

PŘEDSTAVÍME PŘÍŠTĚ

SPECIÁL PRO MATEŘSKÉ ŠKOLY

SE SOKOLEM DO ŽIVOTA

Motivovat děti, aby se na pohybové aktivity těšily a zároveň měly chuť učit se něco nového. To je jeden z hlavních cílů projektu Se Sokolem do života, který právě teď spouští registraci do svého již 8. ročníku pro školní rok 2023/2024.

WWW.SESOKOLEMDOZIVOTA.CZ

 SE SOKOLEM DO ŽIVOTA

 SESOKOLEMDOZIVOTA

PROJEKT SE SOKOLEM DO ŽIVOTA JIŽ DÁVNO NENÍ „JEN“ CELOROČNÍ AKTIVITOU PRO MATEŘSKÉ ŠKOLY A TĚLOCVIČNÉ JEDNOTY

Videa názorně provádějí jednotlivými pohybovými aktivitami projektu, a to přímo s pomocí dětí

| Text: Adéla Hynková | Foto: Markéta Navrátilová

Pohybová gramotnost by se u dětí měla začít budovat již v mateřské škole. V tomto věku rozhodně nejde o žádný výkon, ale o to vybudovat u nich pozitivní vztah k pohybu a posléze ke sportu obecně. Naučit děti, že pohyb je nedílnou součástí jejich života, ze které mohou mít radost. Zejména u malých dětí je však velmi nezbytné volit takové aktivity, které pro ně budou zábavné a spíše hrou než sportem.

„Snažíme se o to, abychom neustále rozšiřovali povědomí o důležitosti pohybových aktivit u předškolních dětí. Dali jsme si za cíl projekt každý rok obohatit o něco nového, abychom motivovali stávající subjekty zapojit se i do dalšího ročníku, ale především abychom inspirovali nové mateřské školy a tělocvičné jednoty se k nám připojit,“ zmiňuje Věra Smejkalová, spoluautorka projektu Se Sokolem do života.

základních cviků s důrazem na kvalitu držení trupu, hlavy a opory na ruku nebo nohu. Správné provádění těchto cviků vede k upevnění vhodných pohybových stereotypů.

S cílem co nejvíce usnadnit pedagogům zařazování pohybu do každodenních aktivit, inspirovat je a pokusit se jim práci co nejvíce ulehčit, vznikla v rámci projektu tři metodická videa – manipulace s míčem, cvičení na nářadí a přirozené dovednosti. V rámci videa jsou pohybové aktivity rozděleny do tří věkových kategorií, aby pedagogové mohli co nejlépe reflektovat vývoj dítěte v jednotlivých stádiích, zohlednili potřeby a dovednosti daného věku dítěte.

AKREDITOVANÉ SEMINÁŘE

V průběhu školního roku probíhá v rámci projektu řada akreditovaných seminářů, které pedagogy provádí metodikou základních pohybových aktivit, rozvojem základní motoriky, cvičením na nářadí, manipulací s míčem a zároveň mají možnost vyzkoušet si pohybovou skladbu s hudebním doprovodem. Učitelky a cvičitelky se velmi aktivně zapojují, a to nejen při samotném cvičení, ale i svými dotazy či sdílením zkušeností z projektu a své praxe.

„Motivovat děti k pohybu, tak aby se stal přirozenou součástí jejich života, je v současné době čím dál náročnější,“ uvádí Věra Smejkalová. „Proto kromě hlavního maskota projektu sokolíka Pepíka, pracovních sešitů nebo deníčku se samolepkami, využíváme i řadu speciálních aktivit, které mohou děti plnit, a to nejen v průběhu školního roku. Jedná se o pohybové a kreativní

SPOLUPRÁCE S FYZIOTERAPEUTY

Důkazem toho je například spolupráce s Centrem pohybové medicíny Pavla Koláře, špičkovým českým fyzioterapeutem a jedním z největších odborníků na pohyb dětí u nás, která započala již v roce 2011. Na youtubovém kanále České obce sokolské najdete kromě záznamu z přednášky na téma senzomotorických funkcí v dětském věku také sérii videí věnovaných pohybovým stereotypům. Hlavním cílem videí, která vznikla ve spolupráci s fyzioterapeutem Tomášem Hrdým, je představit nejen pedagogům nebo lektorům, ale i rodičům několik

Jednotlivá videa jsou rozdělena dle věku dětí: 3–4 roky, 4–5 let, 5–6 let

SE SOKOLEM DO ŽIVOTA

Aktuální semináře k projektu jsou zveřejňovány na webu Ústřední školy České obce sokolské

úkoly, při kterých se děti naučí něco nového, a které je možné dělat jak v kolektivu, tak i v domácím prostředí," zmiňuje Věra Smejkalová.

ADVENTNÍ KALENDÁŘ

Jednou z takových aktivit je například

oblíbený adventní kalendář sokolíka Pepíka nebo plnění velikonočních úkolů. Na pohyb ale projekt Se Sokolem do života nezapomíná ani o prázdninách. Rodiče a děti se mohou těšit na zajímavé tipy na výlety, které jsou zároveň obohaceny o různé pohybové a rozumové aktivity. 📍

Tak co, přidáte se k nám? Společně tak budeme motivovat české předškoláky k pohybu. Registrovat do 8. ročníku projektu pro školní rok 2023/2024 se můžete na stránkách www.sesokolemdozivota.cz.

inzerce:

ČESKÁ S Sportujeme se Spořkou
spořitelna

Podporujeme lásku k pohybu

Pohyb prospívá všem, malým i velkým. Zlepšuje naše zdraví i náladu a pomáhá k lepší imunitě. Díky programu Sportujeme se Spořkou podporujeme s našimi partnery pohyb ve všech jeho formách pro děti od předškolního věku až po teenagery. Rozvíjíme nejen finanční zdraví Čechů, ale i fyzickou zdatnost a spokojenou mysl našich dětí.

www.sportujemesespořkou.cz

UKÁZAT DĚTEM, ŽE POHYB JE ZÁBAVA A PŘEDSTAVIT JIM RŮZNÉ FORMY POHYBOVÝCH AKTIVIT

| Text: Adéla Hynková | Foto: Markéta Navrátilová

Mateřská škola Štěpničná na Praze 8 se do projektu Se Sokolem do života přihlásila v roce 2021 a děti zde se sokolíkem Pepíkem budou cvičit i v letošním 8. ročníku. Mateřská škola se pyšní nejen krásnou a prostornou zahradou, plnou herních prvků podporujících a rozvíjejících pohybovou gramotnost dětí, ale také sympatickou paní učitelkou Alicí Houškovou.

► **Jak dlouho se věnujete práci učitelky v mateřské škole a co Vás na práci nejvíce baví?**

V této školce pracuji od roku 2006, s dětmi pracuji na různých pozicích od roku 1992. Baví mě ta různorodost, možnost uplatnit spoustu svých dovedností. A vlastně jsem také do určité míry stále v dětství. Když je to vhodné, klidně si s dětmi zablnu.

► **Jak jsou na tom podle Vás současné předškolní děti s pohybovou gramotností a pohybem obecně?**

Po pravdě nic moc. Ale neplatí to samozřejmě pro všechny děti. Zřetelně je znát, kde se v rodinách sportuje či dělají nějaké pohybové aktivity. Bohužel stále větší procento

dětí má problém např. s koordinací pohybů při cvičení a určitou neochotou cvičit vůbec.

► **Jak často se u Vás ve školce věnujete pohybovým aktivitám? Jak děti motivujete k pohybu?**

Denně. Jak formou tělovýchovných ranních chviliek, tak při pobytu venku. Snažím se děti podporovat pozitivní motivací k pohybovým aktivitám. Opravuji je, ale především je chválím. Snažím se s dětmi dělat jednotlivé pohybové úkoly tak, abych jim šla příkladem.

► **Jaký je podle Vás hlavní přínos projektu Se Sokolem do života?**

Určitě je to hravou formou co nejvíce rozhybat děti. Ukázat jim, že pohyb je zábava, a představit jim různé formy pohybových aktivit. Naučit je něco nového. Dále pak všestranný pohyb, to že se děti nezaměřují pouze na jeden typ pohybové aktivity.

► **Co Vy jako pedagog nejvíce oceňujete na tomto projektu?**

Projekt beru ze svého pohledu jako podporu a motivaci k rozvíjení

tělesné zdatnosti předškolních dětí. Hodně využívám e-materiály pro pedagogy jako nápovědu a inspiraci ke cvičení. Společně s dětmi sledujeme, co už jsme splnily a co nového jsme se naučily. Beru to jako takový základ, který pak dále rozvíjím podle toho, co děti nejvíce baví. Vždy si k jednotlivým úkolům snažím přimyslet ještě něco dalšího. Líbí se mi, že se projekt zaměřuje na všeobecnou zdatnost. Je vidět, že po roce jsou děti samostatnější, zdatnější. A to má pak vliv na řeč, jemnou i hrubou motoriku.

► **Jaké úkoly úkoly baví děti nejvíce?**

Děti obecně baví nejvíce pohyb venku. Při hezkém počasí cvičíme na terase a na zahradě hrajeme různé hry. Oblíbené jsou pohybové aktivity s míči, obručkami nebo různé překážkové dráhy. 📍

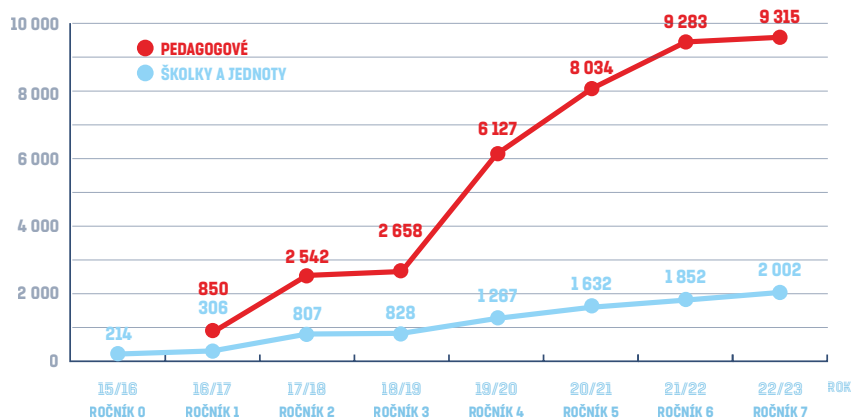
DO PROJEKTU SE SOKOLEM DO ŽIVOTA JE ZAPOJENA JIŽ KAŽDÁ ČTVRTÁ MATEŘSKÁ ŠKOLA V ČESKÉ REPUBLICE

Projekt zaměřený na rozvoj pohybových dovedností dívek a chlapců ve věku od 3 do 6 let se ideově zrodil v roce 2014 a od samého začátku se těšil velkému úspěchu. Do současného již 7. ročníku pro školní rok 2022/2023 se zapojilo 1 283 mateřských škol ze všech 14 regionů.

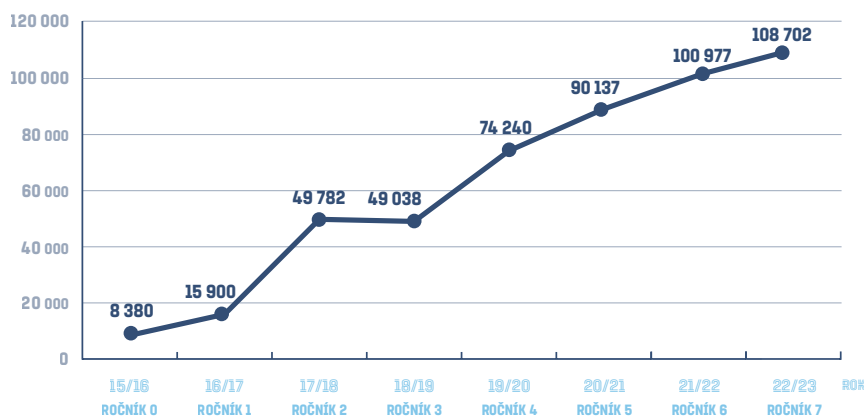

KRAJ	MATEŘSKÉ ŠKOLY	DĚTI
PRAHA	97	9 120
STŘEDOČESKÝ	206	12 203
LIBERECKÝ	51	2 877
ÚSTECKÝ	109	6 353
PLZEŇSKÝ	64	3 628
KARLOVARSKÝ	30	1 493
JIHOČESKÝ	76	4 469
KRÁLOVÉHRADECKÝ	42	2 148
PARDUBICKÝ	93	4 628
VYSOČINA	81	4 261
OLOMOUCKÝ	103	5 583
MORAVSKOSLEZSKÝ	130	8 194
ZLÍNSKÝ	76	3 762

POČET ZAPOJENÝCH ŠKOLEK, JEDNOT A PEDAGOGŮ

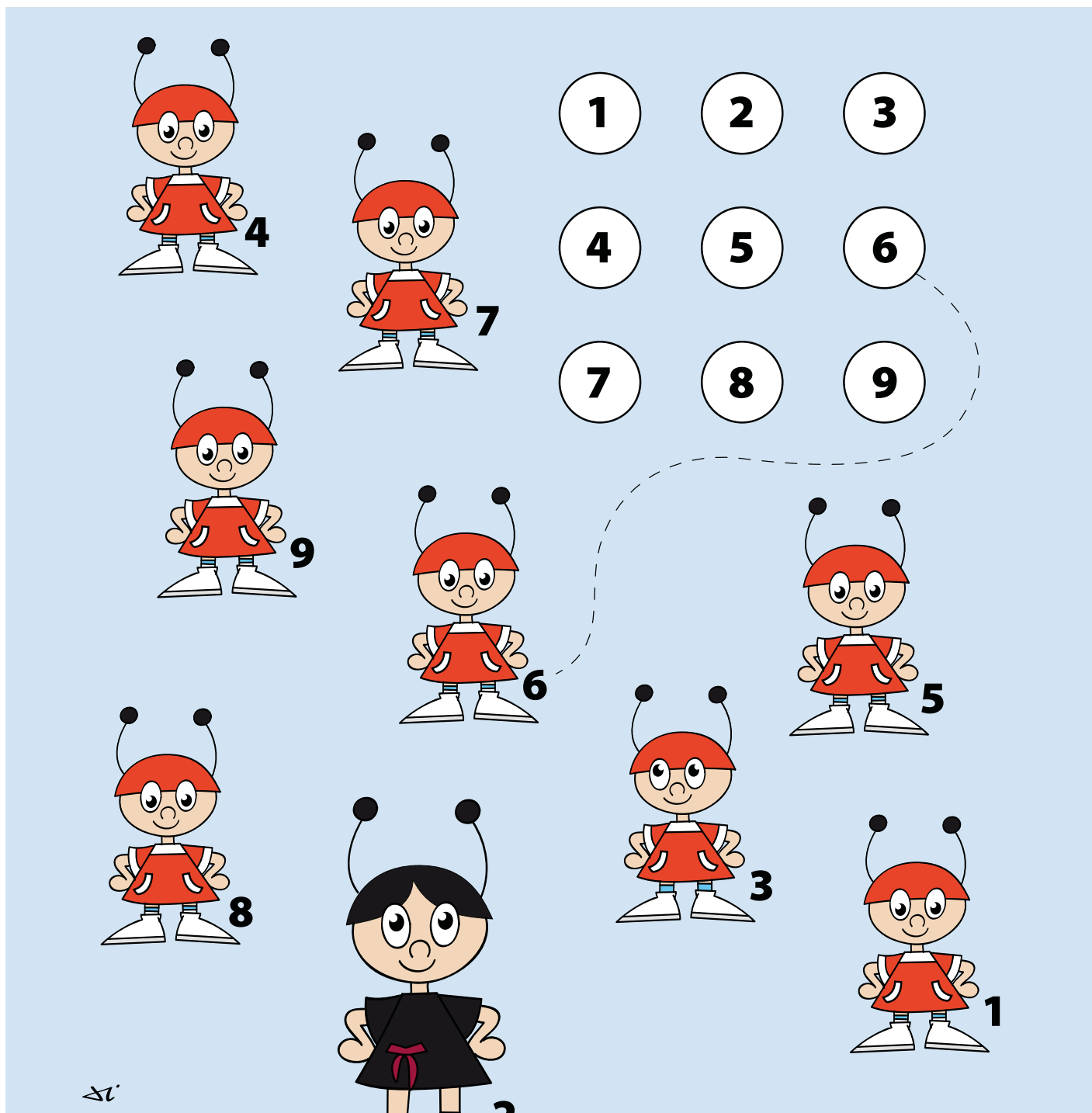
POČET ZAPOJENÝCH DĚTÍ

NAZDAR, SOKOLÍCI!

Na sletu samozřejmě nemůže chybět skladba pro děti. Ta pro předškoláky se jmenuje Mravenci a právě s nimi si můžeš na této stránce pohrát.

| Zpracovali: Dana Uzlová
Jan Lukášek

Pomoz mravenečkům najít jejich značku. Nakresli jim, kudy běžet. Který z nich to má nejdál a který nejbliž? Jeden z malých mravenečků je trochu jiný. Najdeš ho?

Zjisti na <https://sokol.eu/slet-2024-skladba-mravenci>, jaké barvy má stonožka a správně ji vybarvi.

TISKOVÝM MLUVČÍM SOKOLA JE OD KVĚTNA RADEK SMEKAL

Novým manažerem komunikace a tiskovým mluvčím České obce sokolské je od 1. května Radek Smekal. Bývalý dlouholetý sportovní novinář, který má na starosti především komunikaci s médii, ve funkci nahradil Jiřího Reichla.

Radek Smekal pracoval 30 let jako novinář, přičemž většinu času se věnoval sportu. Začínal v soukromé České tiskové agentuře (ČTA), odkud přešel do České

tiskové kanceláře (ČTK), kde strávil většinu kariéry. Tři roky se jako zástupce vedoucího podílel na tvorbě centrální redakce Deníku. Z pozice reportéra absolvoval desetkrát olympijské hry (5x letní a 5x zimní), nespočet světových i evropských šampionátů a grandslamových tenisových turnajů.

„S elitními českými sportovci jsem zažil jejich radosti a strasti, popisoval slavné olympijské i jiné triumfy či trpké prohry. Ale přišel čas se posunout dál. Mé srdce patří sportu a pohybu, proto s nadšením vstupuji do tak slavného spolku, jehož základní myšlenka přesně vyjadřuje to, co chci rozvíjet. Sokol staví na pevných historických základech s mladou tváří, což bych

rád představil široké veřejnosti. Těším se na komunikaci se členy Sokola,“ říká Radek Smekal,

který mimo jiné jako mediální poradce spolupracoval s běžcem na lyžích Lukášem Bauerem, a později pomáhal s komunikací jeho lafařského týmu. Za svoji práci dostal v roce 2020 jako první český novinář cenu Mezinárodní lyžařské federace FIS nazvanou Journalist Award.

Radka Smekala můžete kontaktovat na sokolském mailu rsmekal@sokol.eu (hoj). ©

PENNY A ČOS PLÁNUJÍ VÝLETY

Po úspěšném projektu Hýbeme se hezky česky se Penny a ČOS pustily do další spolupráce. Na léto připravily sérii patnácti výletů pro rodiny s dětmi. A nejedná se jen o pěší výlety. Během cesty budou účastníci

plnit různé úkoly, chybět nebude ani grilování. Někde si budou moci návštěvníci užít i večerní koncert nebo filmové promítání v kině.

„Partnerství s Penny jsme zahájili v roce 2021 a je to skvělá spolupráce, která se v příštích měsících zaměří na podporu sletu. Věřím, že přes léto si sokolové a veřejnost užijí skvělé výlety,“ říká Marek Tesař, ředitel Kanceláře ČOS.

Trasa má vždy do osmi kilometrů a měli

by ho zvládnout i netrénovaní jedinci. Cílem je, aby si ji mohli užít všichni, včetně celých rodin, a to nejen s prarodiči, ale třeba i s kočárkem. První akce se uskutečnila v posledním květnovém víkendu v Milovicích. Start výletu byl na Hakenově stadionu a vedl kolem pastevní rezervace divokých koní, zubrů a praturů. Pro děti byly připraveny po cestě úkoly, za jejichž splnění na ně v cíli čekala odměna (ras). ©

inzerce:

Pojďte s PENNY a se Sokolem na výlet!

Série výletů pro celou rodinu za zajímavými cíli.

Večerní kulturní program a grilování s PENNY.

Aktuální plán výletů vždy najdete na www.hybemesehezkycesky.cz.

Hýbeme se hezky česky

PENNY.

SOKOLSKÁ GRAFKA NAZDAR! JDE DO AUKCE

| Text: Jana Horká | Foto: Markéta Navrátilová, aukceaukci.cz

Unikátní sokolská grafika Nazdar! se dostala na seznam děl, která bude od 13. do 15. června dražit internetový aukční portál Aukce aukcí. Signovaná grafika streetartisty Michala Škapy, která byla vyrobená u příležitosti 160. výročí Sokola, je beznadějně vyprodaná. Vzniklo symbolicky 160 listů a portál nabízí list číslo 1. Výtěžek aukce půjde na činnost České obce sokolské.

Vyvolávací cena sokolské grafiky je pět tisíc korun. Přihazovat je možné už teď na www.aukceaukci.cz. „Ročně připravíme zhruba sedm internetových aukcí. Díla máme vystavená u nás v galerii na Malé Straně v Praze a kdokoliv se na ně může

přijít nejdřív podívat,“ říká Aneta Ondráčková, odborná poradkyně Aukce aukcí.

V červnu si mohou zájemci vybrat zhruba ze tří stovek uměleckých děl. Jedním z nich je například obraz akademické malířky Jitky Válové, jehož vyvolávací cena je 350 tisíc korun. Zbystřit by měli i milovníci Michaela Rittsteina, protože se bude dražit hned několik jeho děl, třeba obrazy Chvilka poezie a Podchod.

Aukce aukcí vznikla v roce 2021 a specializuje se na české umělce od 19. do 21. století. Spolu s galeristou Jakubem Slukou ji založili starožitníci Martin a Michal Bulňovi. „Sběratelům radíme, aby spoléhali na svoji intuici a vybírali raději to, co se jim

osobně líbí a co je oslovuje. Ačkoli nákup umění může být dobrou investicí, nemělo by jít o primární motivaci koupené dílo v krátkém čase zhodnotit. Podporujeme budování osobitých sbírek a kultivaci individuálního a poučeného přístupu k umění. Těší nás, když se k nám sběratelé vrací a rádi s nimi spolupracujeme dlouhodobě,“ říká Jakub Sluka.

Na poslední dubnové aukci padl zatím rekord. Za obraz Dvojitá krajina od Josefa Šímy dal dražitel 3 100 000, přičemž vyvolávací cena byla desetkrát nižší. Tradičně se draží nejen obrazy, kresby nebo grafiky, ale i sklo, porcelán, plastiky nebo mince. ©

JITKA VÁLOVÁ
V zajištění sebe sama
Vyvolávací cena: 350 000 Kč

MICHAEL RITTSTEIN
Podchod
Vyvolávací cena: 150 000 Kč

IVAN MLÁDEK
Beethoven v železárnách
Vyvolávací cena: 60 000 Kč

POŘÍDTE SI GRAFICKÝ LIST
DO SVÉ SOKOLOVNY. TAKOVÁ
ŠANCE SE UŽ NEBUDE OPAKOVAT!

Odkaz na aukci: www.aukceaukci.cz

Text: Jan Vonášek

I letos se ve státní svátek k založení naší republiky rozběhnou nejen sokolové z různých koutů republiky, ale i z celého světa. Budou mezi nimi i ti z Vaší jednoty? **Zorganizujte závod Sokolského běhu republiky i ve své obci**, a zapojte tak svou jednotu do **5. ročníku** unikátní běžecké akce, kdy 28. říjen slavíme společně, a to pohybem. Závodů přibývá, tak se ozvěte co nejdříve, ať se na Vás ještě dostane!

Loni si atmosféru Sokolského běhu republiky užilo bezmála **sedm tisíc běžců na 61 místech** v České republice i **v zahraničí**. Běželo se třeba i v **USA** či ve **Švýcarsku**. Letos chceme akci, která probíhá za významné podpory **České obce sokolské**, rozšířit do více než **70 míst** za účasti alespoň **8 000 běžců**. Pomozte nám oslavit vznik naší republiky pohybem v ještě větším stylu. Pořádání závodu není složité, centrální tým Vám poskytne maximální podporu.

Chcete vědět více nebo se rovnou přihlásit?

Návod najdete na webu sokolskybehrepubliky.cz nebo napište

na e-mail organizator@behrepubliky.cz. Nezapomeňte, že zájemců, kteří budou chtít závod uspořádat, je hodně, proto neváhejte moc dlouho.

TAK NA STARTU, NAZDAR!

USPOŘÁDEJTE SOKOLSKÝ BĚH REPUBLIKY A OSLAVTE 28. ŘÍJEN POHYBEM

SOKOLSKÝ
BĚH
REPUBLIKY

28. ŘÍJEN
2023

5 DŮVODŮ

**PROČ DO TOHO JÍT S NÁMI
A ORGANIZOVAT SVŮJ ZÁVOD:**

- 1. ZVIDITELNÍTE JEDNOTU A NABERETE NOVÉ ČLENY**
- 2. ZLEPŠÍTE VZTAHY S VEDENÍM OBCE**
- 3. MŮŽETE ZÍSKAT FINANCE NA DALŠÍ ROZVOJ**
- 4. MOTIVUJETE U VÁS SOKOLY I VEŘEJNOST K POHYBU**
- 5. BUDETE BUDOVAŤ TRADICI ZA VELKÉ PODPORY CENTRÁLNÍHO TÝMU**

„Úžasná akce k oslavě vzniku republiky a také, aby lidé zjistili, že mohou překonat sami sebe a následovat sokolskou myšlenku. Děkujeme, že můžeme být součástí.“

Martina Houdková
organizátorka,
Babice nad Svitavou

STAROSTKA ČOS UCTILA PAMÁTKU OBĚTÍ 2. SVĚTOVÉ VÁLKY

Starostka ČOS Hana Moučková uctila památku hrdinů, kteří v průběhu druhé světové války bojovali za svobodu Československa. Stalo se tak při tradičním pietním aktu v Den vítězství na pražském Vítkově. „Během války zaplatily tisíce sokolů za svou statečnost a hrdinství cenu nejvyšší. Bojovaly za naši svobodu, a to

je potřeba si pořád připomínat. S velkou hrdostí jsem se proto v doprovodu Sokolské stráže i letos zúčastnila tohoto slavnostního pietního aktu,“ řekla Hana Moučková.

Na slavnostním ceremoniálu nechyběl prezident Petr Pavel, předseda vlády Petr Fiala, předseda Senátu Miloš Vystrčil a další politické špičky. ©

Česká obec sokolská otevírá Tyršův dům veřejnosti. Každou třetí středu v měsíci pořádá komentované prohlídky. Jsou určené sokolské i široké veřejnosti a konají se vždy od 15:00. Zájemce komplexem několika budov (třeba čtyřmi tělocvičnami a nejstarším vnitřním bazénem v Praze) provedou odborníci ze Vzdělávacího odboru ČOS. Sraz je vždy u sochy dr. Miroslava Tyrše před Michnovým palácem (vstup z ulice Újezd).

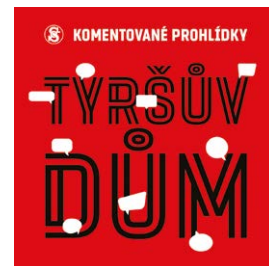
Prohlídka trvá zhruba 90 minut a výklad je zaměřen nejen na architekturu, ale také na historii Sokola.

TERMÍNY:

21. června
19. července
16. srpna
20. září

VSTUPNÉ:

dospělí 50,- Kč
děti 25,- Kč
školní třídy se slevou

Zájemci se mohou hlásit na e-mailové adrese kbyrouti@sokol.eu.

VZNIKÁ NADAČNÍ FOND AKTIVNÍ ČESKO. SOKOL JE JEDNÍM ZE ZAKLADATELŮ

Aktivní životní styl je nezbytnou prioritou. To je jeden z hlavních cílů spektra subjektů, kterým není lhostejný nedostatek pohybu ve společnosti. Přesně to je i jedním z poslání České obce sokolské, která se tak podílí na vzniku Nadačního fondu Aktivní Česko. Jeho snahou bude společná argumentace, propojení fungujících projektů, sil i zkušeností do jednotného hlasu směrem k orgánům státní správy a samosprávy.

Sokol dle svých zásad vede Čechy k pohybu a společné aktivitě více než 160 let. Usiluje o celkový rozvoj osobnosti a v současnosti má nejméně v tisíci jednot dohromady více než 160 000 členů, z nichž polovina je ve věku do 18 let. Dlouhodobě ale upozorňuje na nedostatečnou podporu

státu pro všeobecný sport, a proto společnou iniciativu vítá. „Pohybové aktivity jsou pro zdraví člověka, imunitu a celkovou kondici, a to jak fyzickou, tak i psychickou, tou nejlepší prevencí. To si musí stát uvědomit a reálnými dopady by se měly zabírat zdravotní pojišťovny. Na obrovský segment pro radost sportujících dětí, dospělých a seniorů se vedle výkonnostního sportu nesmí zapomínat,“ zdůrazňuje opakovaně Hana Moučková, starostka České obce sokolské.

Mezi hlavní pilíře činnosti multisektorového fondu na podporu zdravého pohybu a aktivního životního stylu ve společnosti patří nejen relevantní zdroje a data o významu pravidelného pohybu pro lidské

zdraví jako prevence závažných onemocnění, ale i nabídka realizace programů podpory napříč populací.

Platforma Aktivní Česko se začala formovat v září 2022 v rámci kulatého stolu, pořádaného k Evropskému týdnu sportu, organizovaného na půdě Hospodářské komory ČR. Subjekty napříč společností jak z oblasti školství, zdravotnictví, sportu a pohybových aktivit, tak i z podnikatelského prostředí nebo cestovního ruchu společně zakládají Nadační fond Aktivní Česko.

Mezi zakladatele a odborné poradce fondu patří kromě České obce sokolské například i Česká unie sportu, Hospodářská komora, Svaz obchodu a cestovního ruchu nebo Klub českých turistů (ras). ©

SOKOLOVÉ S PENNY

NA PRSOU ÚSPĚCHY A VÝZVY DO BUDOUCNA

Penny a Sokol, to není jen projekt Hýbeme se hezky česky. Ve vrcholných českých soutěžích se díky podpoře jednoho z generálních partnerů České obce sokolské prosazují i sokolské oddíly. Tato spolupráce má za sebou první sezónu a pěti podporovaných oddílů se v ní dařilo.

Text: Radek Smekal
Foto: archiv sportovních

SOKOL HRADEC KRÁLOVÉ – BASKETBAL ŽENY ▲

Založeno: 1929

Největší úspěchy: 1. Český pohár 2019, 2. ŽBL v letech 2015, 2017, 2020, 2021, 2. Středoevropská liga CEWL 2019.

Juniorské kategorie: 1. U19 8x, U17 6x, st. žákyně 4x, ml. žákyně 5x

Osobnost: Božena Pásková, Jiří Jirsa, Romana Ptáčková

S Penny na prsou bojovaly basketbalistky Hradce Králové o stupně vítězů v Ženské basketbalové lize a získaly stříbro ve Federálním poháru; do čtvrtfinále došly volejbalistky Frýdku-Místku a florbalisté Královských Vinohrad, kteří tak oslavili výročí svého klubu. A házenkáři Nového Veselí skončili v lize desátí.

LVICE SE STŘÍBREM Z POHÁRU, JUNIORKY ZÁŘILY

Hradecké lvice došly v ŽBL už tradičně do semifinále, poprvé po pěti letech se ale nevešly na stupně vítězů. Po dvou stříbrných (2020, 2021) a bronzových (2019, 2022) ročnících tentokrát nejlepší tým ankety Sokol roku skončil na nepopulární bramborové příčce.

„Jsme rádi, že jsme postoupili asi podešáté za sebou do semifinále. Trošku mrzí, že z toho nebyla medaile, ale potkalo nás tolik zranění, co nepamatuju dvacet let, takže sezona v rámci toho dopadla výborně,“ řekl předseda klubu Miroslav Volejník.

Jednu medaili si lvice na krk pověsily. Získaly stříbro v druhém ročníku Federálního poháru. „Takže spokojenost, i když třešnička v podobě medaile z ligy by byla hezká,“ podotkl Volejník.

Už v příští sezoně se lvice můžou na ligový piedestal vrátit, a to i za pomoci mladé krve. Sokol Hradec Králové pracuje skvěle s mládeží, což dokládá uplynulá sezona. „Ze sedmi kategorií máme pět medailí, z toho dvě zlaté a tři stříbrné. Je za tím výborná práce trenérů,“ chválil Volejník. Zopakoval strategii klubu, který v extralize nespolehá na zahraniční posily, ale dává šanci odchovankyním. „To je náš cíl, chceme tak zúročovat práci klubu,“ řekl Volejník.

Mistrovské tituly obhájila družstva juniorek U19 a kadetek U17. Starší a mladší žákyně U15 a U14 a mladší žákyně U12 získaly na MČR shodně 2. místo. „Hrozně bych chtěl dívkám poděkovat za odvedenou práci na trénincích i v zápasech. Každá má na úspěchu svůj podíl,“ uvedl trenér U19 Ondřej Matýs.

FLORBALOVÉ ČTVRTSTOLETÍ SE ČTVRTFINÁLE

Báječně oslavili florbalisté Sokola Královské Vinohrady 25 let od založení klubu. Zatímco v předchozích ročnících bojoval tým o udržení v soutěži, tentokrát obsadil v tabulce Livesport Superligy po základní části 10. příčku. Po tříleté odmlce tak prošel do play-off a nakonec skončil ve čtvrtfinále stejně jako v roce 2020. „Měli jsme skvělou letní přípravu, která nám dala základ do sezony. Měli jsme v ročníku několik výkyvů, v rozhodujících momentech se ale ukázala síla kolektivu, náznak toho, na co kluci mohou mít a v extrémně vyrovnané tabulce jsme zvládli proklouznout do play-off,“ řekl trenér Miroslav Purkrábek.

V osmifinále přehráli vinohradští favorizovanou Ostravu 2:1 na zápasy. „Celá série byla velký boj a bylo to opravdu vyrovnané,“ řekl kouč Miroslav Purkrábek. „Sérii nerozhodovalo, kdo je na tom lépe herně, ale kdo do zápasu šel s větší chutí a nasazením. A to se nám až na pár výpadků během

série povedlo. Proto jsme to i s dávkou štěstí zvládli," okomentoval velký úspěch vinohradského florbalu útočník Jan Pinkas, který v klíčovém třetím utkání zapsal gól a asistenci.

Až ve čtvrtfinále nestačil tým na pozdější mistry z Tatraru Střešovice. „To jsou ty zápasy, které nám přes prohru v sérii daly naprosto nejvíc," řekl trenér Miroslav Purkrábek, v jehož týmu se objevili například Australané a v brance i člen širšího kádrů lotyšské reprezentace Roberts Blumbergs.

ZRANĚNÍ A ČTVRTFINÁLE VOLEJBALISTEK

Dobře rozjetou sezonu volejbalistek Sokola Frýdek-Místek zhatila zranění. Tým vypadl ve čtvrtfinále nejvyšší soutěže po prohře s Duklou Liberec. „Oproti minulému ročníku jsme udělali bodový postup v tabulce. Na druhou stranu všechny týmy byly extrémně vyrovnané a jejich zahraniční posily vyšly na výbornou. Každopádně myslím, že naše předvedená hra dokázala diváky bavit a především nalákat další fanoušky na následující sezónu," řekl vedoucí týmu Jiří Dedek.

V první polovině základní části dokázaly volejbalistky porazit či potrápít téměř všechny favority. I proto se dostaly až na 4. místo v tabulce extraligy. „Bohužel následovalo zranění naší hlavní smečářky Kanaďanky Natalie Livingstonové a začala černá série," posteskl si Dedek. Hlavní část tak tým zakončil na osmém místě a následo-

vala prohra 0:3 na zápasy v play-off s Duklou Liberec. „Určitě měl tento tým na víc. Bohužel jsme měli velmi úzký kádr a tedy bez šance nahradit zraněné hráčky. A to nás stálo lepší umístění. Každopádně jsme byli rovnocennými soupeři všem týmům extraligy a zápasy se musely divákům líbit," řekla trenérka Alexandra Dedková.

MLADÉ NADĚJE HÁZENKÁŘŮ

Házenkáři Sokola Nové Veselí skončili v extralize desátí. „Sezona byla velmi vyrovnaná. O tom, že ji musíme hodnotit neúspěšně, rozhodly dva body, které nás nepustily do play-off. To byl jednoznačně náš cíl, který jsme nesplnili, takže nejsme spokojeni," řekl hlavní trenér Jan Běloch.

V play-out dostali šanci mladší hráči a v zápasech ukázali dobré výkony. Podle kouče měly stoupající tendenci. „Doufám, že na to dokážou navázat na podzim v nové sezoně i proti kvalitnějším týmům a v momentech, kdy na ně bude větší tlak. To nás může jako tým posunout a doufám, že nás letošní play-out připravilo na další sezónu, ve které to zúročíme," věří Běloch.

Jediný klub v Kraji Vysočina, který hraje nejvyšší českou soutěž v kolektivních olympijských sportech, si na intenzivní práci s mládeží zakládá. V roce 2017 byl novoveselský oddíl dokonce oceněn Českým svazem házené za svou práci s mládeží a získal statut Tréninkového centra mládeže (TCM), které je jedním ze čtyř v České republice. Mezi současné talenty patří například

SOKOL FRÝDEK-MÍSTEK - VOLEJBAL ŽENY

Založeno: 1992

Od roku 2001 účastník nejvyšší soutěže žen ve volejbale.

Největší úspěchy: 2. v extralize 2004/05, 3. 2003/04 a 2014/15

19letý Robert Halíček a o půl roku starší házenkáři Lukáš Krejz a Adam Tomášek.

RYCHLOSTNÍ KANOISTÉ S RESPEKTEM K PŘÍRODĚ

Na pět oddílů doplňuje sokolské kluby sponzorované Penny mládežnická kategorie oddílu rychlostní kanoistiky Sokola Písek. Činnost závodního družstva se podle vedoucího Petra Bašty soustředila v minulé sezoně na účasti na závodech v Českém poháru mládeže a mistrovství republiky. Starší závodníci se podívali i na Světový pohár pořádaný v Praze.

„Důraz byl kladen na výchovu dětí a mládeže k zodpovědnosti, respektu k přírodě, radosti ze sportu a spolupráci. Není ambice pro přípravu mládeže pro reprezentaci," řekl Bašta.

Penny sokolské oddíly podporuje partnerským příspěvkem a další spoluprací. Držíme všem oddílům palce a těšíme se, že jim spolupráce i nadále pomůže k dobrým výsledkům. ☺

SOKOL NOVÉ VESELÍ - HÁZENÁ MUŽI

Založeno: 1970

Největší úspěchy: 2x 2. místo v Českém poháru, 5. v extralize mužů 2018/19, mistr ČR v kategorii staršího dorostu a vítěz Československého poháru 2014/15

SOKOL KRÁLOVSKÉ VINOHRADY - FLORBAL

Založeno: 1997

Největší úspěchy: čtvrtfinále Livesport Superligy mužů 2022/23, čtvrtfinále Superligy mužů 2019/20, 1. Czech Open 2013

Osobnosti: Dalibor Nigrin, Petr Veselý, Jan Svoboda, Petr Hartman

SOKOL PÍSEK - RYCHLOSTNÍ KANOISTIKA

Založeno: 1939

Největší úspěchy: stále se drží nebo vrací bývalí členové, kteří v posledních 50 letech v Písku na vodě vyrůstali; dlouhodobým úspěchem je trvalé pouto k vodě a pohybu

2000

SOUBORŮ A STOVKY PŘEDSTAVENÍ ROČNĚ

Text: Marcela Mandová

Co se většině lidí vybaví, když se řekne Sokol? Na prvním místě to pravděpodobně bude cvičení, sport, pohyb. To je samozřejmě správně, avšak podstata a oblast působení sokolského hnutí je mnohem pestřejší. Už Miroslav Tyrš, jenž kladl důraz nejen na fyzickou, ale i duševní zdatnost člověka, vetkl do základů myšlenku antické kalokagathie, která se stala jedním z pevných pilířů. Tak se vedle tělocvičné činnosti začala hojně rozvíjet i kultura, sokolovny se postupně staly doslova společenskými a kulturními centry daného místa.

Již od druhé poloviny 19. století se v jednotách utvářely divadelní odbory, vznikala loutková divadla i pěvecká uskupení. V období do vzniku Československé republiky můžeme navíc hovořit o přesahu směrem k národnímu uvědomění. V sokolovnách se totiž hrálo česky! Naše divadlo, potažmo i kultura jako celek byla po první světové válce již rozvinuta natolik, že v projektech sokoloven více než často narazíme na návrhy plně vybavených jevišť.

HRÁLO SE ČESKY

Kultura se stala rovněž neodmyslitelnou součástí sletů. Propagovala nejen spolek, ale i nadcházející největší sokolský svátek. V letech 1932 a 1938 se konala i sletová pěvecká, loutkářská a divadelní soutěž. Již tehdy se uvažovalo o tom, že by vítěz soutěže mohl během sletových dnů sehrát představení. Tehdy tato myšlenka nebyla realizována, avšak v novodobé historii, tedy od roku 1994, se už nejedná o nic neobvyklého. Obrovským úspěchem bylo zahájení XVI. všesokolského sletu v roce 2018, kdy poprvé v dějinách Národního divadla odehrál na jeho prknech své představení sokolský ochotnický soubor. Divadlo pod Petřínem,

a to ve spolupráci jak se Souborem písní a tanců Josefa Vycpálka, tak i s Divadelním souborem Lázně Toušeň, k této příležitosti nastudovalo hru Naši furianti. Tehdy se ale představily všechny složky sokolské kultury. Nová scéna Národního divadla i venkovní pódia patřila mimo jiné folkloru a pěveckým sborům, v Divadle Kampa sehrávali svá představení loutkáři.

Kultura v Sokole dokázala přetrvat, stejně jako celá organizace, dva totalitní režimy, a znovu se začala probouzet v devadesátých letech minulého století. Došlo k obnovení souborů. Vznikaly a stále vznikají nové, v některých jednotkách navazují na prvorepublikovou tradici. Jako třeba Nástup z pražské Libně. Tam fungovalo loutkové divadlo mezi válkami a díky nadšení několika členů na tuto tradici v minulém roce úspěšně navázali. Za obnovu divadla byl soubor nominován do ankety Sokol roku 2022, kde v kategorii Kulturní počin roku obsadil třetí místo. Druhé místo patří loutkovému divadlu Přerovský Kašpárek za představení pro ukrajinské děti, na první příčce se umístil Národopisný soubor Formani ze Slatiňan, a to za uspořádání benefičního koncertu Tóny pro Ukrajinu.

V ČOS JE DVĚ STĚ SOUBORŮ

V současné době sdružuje Česká obec sokolská více než dvě stě uměleckých těles. Řada z nich dosahuje vysoké úrovně, mnohé se účastní pravidelných festivalů, prezentují se v zahraničí a jsou nedílnou součástí regionů.

Každý rok Česká obec sokolská připravuje přehlídky, kde jednak představuje svoji kulturu, ale také poskytuje příležitost, aby se uskupení setkala a předala si cenné zkušenosti. I letošní jaro patřilo divadlům a loutkářům. Během třetího dubnového víkendu se uskutečnila XII. národní přehlídka sokolských divadel v Lázních Toušeň, která se pravidelně koná od roku 2000. Tehdy se však ještě odehrávala i na dalších místech. Letos se představilo sedm souborů jak s pohádkami pro děti, tak i s divácky oblíbenými komediami nebo novými autorskými díly. Pozornost jistě vzbudila pohybová hudební performance Ana v podání Ondřeje Menouška. Ta na přehlídce měla svoji premiéru. Ondřej s hraním začal právě v Lázních Toušeň. V současné době studuje japanologii na Univerzitě Karlově a v rámci spolku Špatné divadlo vytváří

autorské projekty. Hudební performance Ana vznikla v koprodukcí právě zmíněného Špatného divadla a DS Lázně Toušeň. Ostatně vlastní autorská díla nejsou u našich divadelníků ničím neobvyklým. Jde například o největší sokolské divadlo v republice, tedy Spurníkův ochotnický soubor z Litovle, kterým prošla už stovka herců. V repertoáru má autorské hry Pojdme se bát, SOKL, Na značky a další.

Necelý měsíc po toušeňské přehlídce, od 12. do 14. května 2023, se uskutečnila 11. celostátní přehlídka sokolských loutkových divadel v Přerově. Poprvé se zde loutkáři setkali v roce 2003. Od té doby se každý druhý rok do Přerova sjede kolem osmi sokolských loutkových divadel, v letošním roce to bylo dokonce devět divadel. Nechybělo ani představení domácího souboru. Svůj um ukázal i libeňský Nástup.

V Tyršově domě v Praze se každý měsíc v rámci projektu Do Sokola za kulturou představují naše soubory široké veřejnosti. K tomu dojde i v příštím roce, kdy se uskuteční XVII. všesokolský slet. Znovu se tak ukáže, že Sokol je organizací, kde je fyzická zdatnost a síla ducha ve vzájemné rovnováze.

inzerce:

čeps

Vedeme energii těm, kteří ji násobí

KULTURNÍ SOUBORY Z PŘEHLIDEK

| Text: Marcela Mandová | Foto: Marie Brunerová, archiv ČOS

Na letošních jarních přehlídkách, a to jak divadelní, tak i loutkářské se představilo celkem šestnáct sokolských souborů. Pojďme si některé z nich představit blíže.

DIVADELNÍ SPOLEK, LÁZNĚ TOUŠEŇ

Tradice ochotnického divadla v Lázních Toušeň sahá do roku 1877. Takzvaně pod Sokolem se začalo hrát od roku 1918. Následovaly samozřejmě nedobrovolné přestávky. Ale v roce 1987 soubor obnovili herci Milada Klimentová a Václav Shrbený. Řada členů se později vydala na profesionální dráhu. Vladimíra Schilderová Vítová byla dokonce nominována na Cenu Thálie. V roce 2002 převzali vedení souboru Anna a Dušan Müllerovi. Soubor se několikrát dostal nejen na divadelní festival Jiráskův Hronov, ale hostoval i v Německu, Francii, Švýcarsku a Číně.

DIVADLO POD PETŘÍNEM, KAMPA

Svou činnost započalo v roce 2013. Soubor se utvořil z herců, kteří účinkovali v úspěšné inscenaci Prodaná nevěsta, a po derniéře nechťeli se společným hraním skončit. Od svého vzniku představilo divadlo celkem čtrnáct premiér. Obrovským úspěchem bylo nastudování Našich furiantů spolu s dalšími soubory, a to v roce 2018 pro zahájení XVI. všesokolského sletu v Národním divadle. V loňském roce představili dokonce dvě premiéry; na jaře komedii Lanko od padáku, v prosinci pak inscenaci Osud jsou dvě slova, kterou zahráli i na zmiňované letošní přehlídce v Lázních Toušeň. Pravidelně lze členy Divadla pod Petřínem vidět v Tyršově domě, ať už v nastudovaných hrách či při večerech s názvem Verše s vůní kávy.

STRUNKOVICKÝ OCHOTNICKÝ SPOLEK S. O. S., STRUNKOVICE NAD BLANICÍ

Tradice ochotníků ve Strunkovicích, která spadá do let předválečných i poválečných, ustala v osmdesátých letech minulého století. V roce 2008 na ni ale navázal právě Strunkovický ochotnický spolek S. O. S. Do roku 2020 nastudovali jedenáct představení. Pravidelně se podílejí na řadě kulturních a společenských akcí v místě bydliště. Autorskou hru Karla Matějky Všeci (ne)kradně shlédli diváci po pandemii, tedy v únoru 2022. Byla uvedena také na letošní národní přehlídce.

LOUTKOVÉ DIVADLO PŘEROVSKÝ KAŠPÁREK, PŘEROV

V době vzniku v roce 1915 bylo jedním z prvních loutkových divadel na Moravě. Když byla v roce 1936 dostavěna přerovská

sokolovna, získali loutkáři jednu z nejmodernějších scén doby. Nově vybudované prostory loutkového divadla tehdy tisk popisoval jako nejmodernější a nejmělejší projekt v Evropě. V roce 1997 se ale během záplav ocitlo kompletně pod vodou, která dosahovala až do výšky šesti metrů. Naštěstí díky obětavosti členů byla zachráněna většina loutek i dalších cenností. Provoz byl obnoven až v roce 2000, a to premiérou pohádky Trampoty Ferdý Mravence. Přerovského Ferdý obdivovali také návštěvníci výstavy Ondřej Sekora známý i neznámý, která probíhala od konce února do 14. května 2023 ve Ville Pellé v Praze. Od Sekorových kreseb je k nerozeznání.

LOUTKOVÉ DIVADLO PRONITKA, PROSTĚJOV

V roce 1910 byl v rámci jednoty ustaven samostatný loutkářský odbor, který nejen pořídil na svou dobu velmi nákladné loutkové divadlo, ale i každou neděli hrál představení ve velkém sále sokolovny. Činnost souboru přerušila druhá světová válka; k obnovení došlo v roce 1946. Po zrušení Sokola se situace začala komplikovat, divadlo postupně přestalo hrát a přišlo jak o loutky, tak i o kulisy. Jevišťe bylo přetvořeno na vitrínu cen ze sportovních soutěží. Po obnově Sokola v devadesátých letech minulého století bylo naštěstí obnoveno i loutkové divadlo. V roce 2018 získala Pronitka Cenu města Prostějova za reprezentaci města. V roce 2020 divadlo obsadilo v anketě Sokol roku druhé místo v kategorii Kulturní počin roku. V době pandemie soubor vytvořil internetové studio, ve kterém zveřejňuje nejen pohádky, ale i medailonky svých loutek.

KAŠPÁREK, SOKOL PRAŽSKÝ

První loutkové představení v Sokole Pražském sehrála skupina nadšenců s vypůjčenými loutkami. Nový soubor se postupně početně rozrůstal až na dvacet pět stálých členů a v meziválečné době dosáhl vysoké umělecké i technické úrovně. Hrál nejen pro děti, ale i pro dospělé publikum. Po druhé světové válce byla díky nadšení několika jedinců hlavně z řad dorostenek a dorostenců scéna obnovena, bohužel jen na krátký čas. Poúnorové události roku 1948 vedly k zániku souboru. Po obnově Sokola vytvořili manželé Lebrovi postupně padesát nových loutek. Pražský Kašpárek se pravidelně účastní festivalů, například pražského Tajtrlíka nebo přerovské přehlídky. Mezi jeho návštěvníky patří také pacienti psychiatrické kliniky nemocnice Na Karlově.

Na XII. národní přehlídce sokolských divadel v Lázních Toušeň se dále představili jak členové kroměřížské Divadelní šatny, tak

Gaudium Praha v Českém muzeu hudby

Loutky Přerovského Kašpárka na výstavě v pražské Ville Pellé

Modrý Synkopa v Michnově paláci

Mužský sbor Vlčnov na X. národní přehlídce sokolských pěveckých sborů v Boskovicích

Národopisný soubor Formani na přehlídce sokolských folklorních souborů v Martínkově

i divadelních souborů z Třeště, Předměřic nad Labem nebo z Rokycan.

Na 11. celostátní přehlídce sokolských loutkových divadel do Přerova přijel i Kašpárek z Uherského Hradiště, následovaný libeňským Nástupem, Pimprlaty z Valašského Meziříčí, hostivařským Frydolinem, Prokúpkem ze Zásady a časlavským loutkovým divadlem.

SOKOL JE PRO MĚ SYNONYMEM VŠESTRANNOSTI

Její vítězný sprint v cílové rovině závodu na 30 kilometrů volným způsobem na olympiádě v Turíně v roce 2006 se stal jedním z ikonických momentů českého sportu. Kateřina Neumannová získala v běžeckém lyžování vše, co mohla. Je olympijskou vítězkou a dvojnásobnou mistryní světa. Sport v jejím životě hraje hlavní roli i dnes. Momentálně se chystá na srpnový sportovní festival, který už roky pořádá. V rozhovoru mluví mimo jiné i o tom, že nejdůležitější vliv mají na děti pořád rodiče a jejich životní styl zásadně ovlivní i to, jestli budou jejich

Text: Jana Horká

Foto: Markéta Navrátilová

OSOBNOST

► Jaký sport byste jako bývalá vrcholová sportovkyně doporučila dětem?

Jakýkoliv, důležité je se prostě hýbat. Ale myslím si, že nepsanou povinností rodiče je ukázat dítěti všechny základní sporty, když to jen trochu jde. Každý by měl umět běhat, plavat, jezdit na kole a dostat se někdy na lyže, možná na brusle. Jenom si to prostě vyzkoušet, protože to jsou základní pohybové dovednosti. Já jsem s dcerou začínala s kombinací atletiky a gymnastiky. Na gymnastiku chodila dvakrát týdně do oddílu ve škole. Nebyl to žádný špičkový klub, kde by se tlačilo na závodění, ale dal jí dobré základy. Skončila v době, kdy skákala přemet přes koně. Takzvaně zdravá gymnastika je jak pro kluky, tak i pro holky skvělým základem pro jakýkoliv sport. Děti se naučí ovládat své tělo, přirozeně rozvíjejí sílu a obratnost. V Sokole máte výhodu, že v něm má sportovní gymnastika velkou tradici a jste v ní velmi dobří.

► Nedávná studie České školní inspekce zjistila, že se úroveň tělesné zdatnosti dětí od 90. let zhoršila, což asi není překvapivá zpráva. Co Vás z jejich výsledků zarazilo nejvíce?

Pro mě, jako pro člověka, který se celý život zabývá sportem, jsou ty výsledky opravdu smutné, dokonce bych řekla, že až děsivé. Co mě překvapilo, je zjištění, že aktuálně jsou na tom hůř děti z vesnic. Může za to asi víc faktorů, obecně to ale potvrzuje jednu důležitou věc: děti se přestávají hýbat přirozeně. Ve velkých městech to ještě dokážou nahradit kroužky, ale výsledky na vesnicích jasně ukazují, že děti přijdou domů ze školy, nebo jsou mnohdy spíš přivezeny autem rodiči, a sednou si k počítači. To se musí projevovat. Je to vidět i dál ve vrcholovém sportu. Pořád máme pár silných, výjimečných jedinců, ale v takovém tom silném středu jsme vyklidili pole.

► Co když rodiče peníze na kroužky prostě nemají?

Výmluva na to, že nemám peníze, u mě neobstojí. Ať se na mě nikdo nezlobí. Vždycky je nějaké řešení. Rozumím tomu, že když si Vaše dítě vybere třeba hokej, který je hodně finančně náročný, nemusí na to každý mít. Ale oddílů nebo kroužků je spousta, a vždy se dá něco vymyslet. Co chci ale zdůraznit, je, že to, jestli se děti hýbou, závisí primárně na životním stylu jejich rodičů. Pokud jste aktivní rodina, chodíte na výlety, jezdíte na kole, prostě trávíte volný čas sportem, dítě si tento návyk osvojí. Je nesmírně důležité jít příkladem. Dítě v pubertě třeba na chvíli přestane sportovat, ale často se pak ke sportu zase vrátí. A bude se mu vracet snadněji, než kdyby mělo začínat úplně od nuly, protože tělo si ten

pohyb pamatuje. Moje dcera do svých čtyř let se mnou jezdila po světě po závodech a soustředěních. Víím, že je to velmi nestandardní život, ale jen co trochu vyrostla, jezdily jsme mikrobusem, protože jsem jí vozila tříkolku, pak kolo a potom malé lyže. Bylo pro mě důležité, aby k pohybu získala vztah.

Ne každý je orientovaný na závodní sport. Spousta dětí nechce závodit, chce jen sportovat. V tom případě je Sokol naprosto skvělou volbou.

► Pomohlo by k rozpohybování dětí, kdyby na školách bylo víc hodin tělocviku?

Myslím, že je to celospolečenský problém – koncepce sportu, rodiny i školy. Pro politiky momentálně sport není prioritou. Navíc i sport jako takový má svoje vnitřní problémy. O navýšení hodin tělocviku ve školách vedeme debatu už několik let, ale já jsem přesvědčená, že nejsou dobře využité ani ty, které jsou v osnovách nyní. Neříkám, že víc hodin nepodporuju, ale spousta dětí nosí do tělocviku omluvenky, takže je jedno, jestli jsou omluvené ze dvou nebo ze tří hodin. Důležitá je náplň těch hodin, šikovní učitelé a rodiče, kteří nebudou děti podporovat ve vyhýbání se pohybu.

► Skvělou náplň mají určitě cvičenci v našem spolku. Jak Vy Sokol a jeho roli v dnešní společnosti vnímáte?

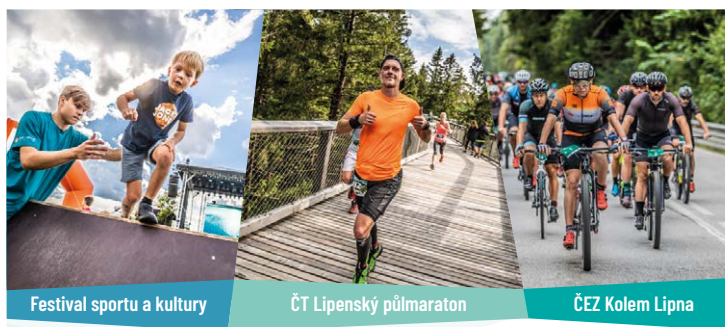
Mě znají všichni jako lyžařku, ale už jako malá jsem zkoušela různé sporty. Jezdila jsem na kole, bruslila, dělala všechno možné. A zůstalo mi to dodneška. Teď už je to spíš běhání a kolo. Na lyže se tak často nedostanu, ale pořád nemůžu bez pohybu být. Víím, jak důležitá je všestrannost. Je, až na naprosté výjimky, základem pro všechny sporty. A Sokol je pro mě synonymem všestrannosti. Není tedy divu, že spousta dnes vynikajících sportovců prošla v mládí právě Sokolem. Zároveň je pro mě synonymem sportu pro všechny. Ne každý je orientovaný na závodní sport. Spousta dětí nechce závodit, chce jen sportovat. V tom případě je Sokol naprosto skvělou volbou.

► Jakému sportu se dnes věnuje Vaše dcera Lucie?

Dělá atletiku, běhá 400 a 800 metrů. Dřív hrála tenis, od nějakých deseti do šestnácti let. Sama si ho vybrala, protože jejím velkým vzorem byla Petra Kvitová. Chtěla být jako ona. Brzy jsme ale zjistily, že hráčky, které s tenisem začaly třeba v pěti, už nedožene. U většiny sportů není vůbec problém začít v deseti letech. Ale zrovna u tenisu a třeba i u gymnastiky právě ten včasný začátek, myslím, hraje velkou roli. Hodně se snažila, hrála opravdu pořád, ale pak přišel problémový rok s mnoha zraněními. Tehdy jsem se dcery zeptala, jestli by nedávalo větší smysl vkládat tak velké úsilí do jiného sportu, že tenis není jediný. Ona nevěřila, že by to bylo v 16 letech možné. Ale přešla na atletiku a zdá se mi v tom prostředí daleko šťastnější.

► Potkávala jste na závodech nebo turnajích své dcery mnoho ambiciózních rodičů?

Myslíte ty, co nikdy žádný sport nedělali, natož ten vrcholový, ale rozumí všemu nejlíp? Ano, těch, co zpoza plotu koučují a vstupují do práce trenérů, jsem viděla spoustu. Takoví rodiče mohou mít na vývoj dítěte velmi neblahý vliv. Oni jsou pro své malé děti největší autoritou, a proto hodně záleží na tom, co dětem říkají, jak se k nim chovají. Je

Festival sportu a kultury

ČT Lipenský půlmaraton

ČEZ Kolem Lipna

PROŽIJTE LÉTO PLNÉ SPORTU A ZÁBAVY
www.lipnosportfestival.cz

ČEZ LIPNO
SPORT FESTIVAL 2023

11. - 20. 8. 2023 - MARINA LIPNO

ROZHOVOR

to pak hodně složitá úloha pro trenéra, který to musí vše nastavit tak, aby jednak respektoval důležitou roli rodičů, protože bez nich to nejde, ale zároveň docílil toho, aby se mu do trénování nepletli. Rolí rodičů je najít dobrý klub a dobrého trenéra, a potom mu už umět dítě přenechat.

► Co může vrcholový sport dětem dát?

Děti formuje, pokud soutěží. Uvědomují si, že pro to, aby se zlepšily, musejí víc pracovat. To ale dává i amatérský sport. V Sokole třeba na různých přeborech, pokud vím. Rozdíl mezi amatérským a vrcholovým sportem je spíš v osobních ambicích, které ty dané jedince ženu až na hranu možného. Samozřejmě je to spojené s tím, že talent na vrcholový sport a schopnost vyniknout třeba i na mezinárodní úrovni nemá zdaleka každý. To už v sobě musí mít ještě něco navíc, co ho táhne tak, že ví, že mu ta dřina stojí za to. Jsem přesvědčená, že rodiče můžou děti nasměrovat do závodů na úrovni klubů nebo republiky. Tam můžou děti ještě postrčit. Ale výš? To už musí být rozhodnutí toho daného člověka, tady už to za děti nemůžou chtít rodiče, to nedopadne

nikdy dobře. Já jsem se taky snažila dceru nasměrovat, ale nikdy bych si netroufla jí plánovat kariéru velkého sportu.

► Momentálně se naplno věnujete přípravě ČEZ Lipno sport festivalu. Co nabídne letošní 12. ročník?

Hlavní myšlenka akce je totožná s tou sokolskou – sport pro všechny. Jsou tam jak závody, tak spousta příležitostí si nějaký sport prostě jen vyzkoušet. Pro děti je to třeba lezecká stěna nebo cyklistická dráha. Máme i den s paraolympijskými sportovci, protože sport handicapovaných je na Lipně vítán a má tam svůj program. Můžete si také třeba zaveslovat s Vaškem Chalupou nebo si zašermovat s Vaším ambasadorem Alexem Choupenitchem. Ti, kteří by měli ambici závodit, jsou zvaní hned na první víkend, a to 12. srpna, kdy se pojede velký cyklistický závod. Celý festival končí lipenským půlmaratonem a takzvanou desítkou.

► Uvidíme na startu některého ze závodů i Vás?

Jestli mi zdraví dovolí, poběžím lipen-

skou desítku a poprvé si tak zazávodím s dcerou, která bude na startu taky. To by pro mě byl velký zážitek. A asi pojedu i na kole. I když mám v době konání festivalu samozřejmě spoustu povinností, tohle si nemůžu nechat ujít.

► Víte, že festival je pro Vás srdeční záležitostí. Proč?

Stála jsem u zrodu této myšlenky, kdy se pár lidí domluvilo, že udělá sportovní festiválek. Letos pořádáme už 12. ročník, který není jen o sportu, ale i o zábavě a kultuře. Chceme přinést radost lidem, kteří rádi tráví léto sportem. Cílem festivalu je podpořit aktivní životní styl celých rodin a na Lipně jsou k tomu ideální podmínky. Víte, já v Praze chodím na spoustu schůzek nebo jednání a někdy mám pocit, že se v té oblasti sportu nikam moc neposouváme. Je to pořád dokola. Takle akce je pro mě adrenalinem, vše musí být na ten daný den perfektně připravené. Je to něco, co má začátek a konec, a to mě moc baví. A pak mi třeba i někdo poděkuje a řekne, že by chtěl přijet příští rok zase. To je pro mě největší odměnou. ☺

VÍTĚZEM ANKETY SOKOL ROKU 2022 JE OPĚT ALEX CHOUPENITCH

Nejlepší český šermíř a ambasadorka Sokola ovládl anketu už potřetí. Zaplněný Tyršův dům ale tleskal oceněným ve všech patnácti kategoriích. Mezi cvičiteli letos zabodovali Pavlína Maňásková ze Sokola Uherské Hradiště a Stanislav Trávníček ze Sokola Písek. Kompletní výsledky najdete v tabulce na vedlejší straně.

Letos poprvé mohli diváci sledovat předávání, kterým skvěle

provázela moderátorka České televize Barbara Černošková, v přímém přenosu i online. Atmosféra byla opět úžasná a bavili se i hosté. „My v olympijském výboru jsme mladší o čtyřicet let, takže musíme poslouchat naše starší sokolské sestry a bratry. Jsem moc rád, že tu dnes mohou stát a poblahopřát všem úspěšným sportovcům,“ řekl předseda Českého olympijského výboru během předávání cen. ☺

Fotky z akce i záznam přenosu najdete na webu sokol.eu/projekt/sokol-roku

ODBOR VŠESTRANNOSTI

Jméno/kolektiv	T. J. Sokol
Cena Radky Daňkové	
1. Petr Kostka	Malenovice
2. Nicole Wills	Říčany a Radošovice
3. Martina Maňáková	Písek
Cvičitelka roku	
1. Pavlína Maňásková	Uherské Hradiště
2. Nikola Zacpalová	Moravičany
3. Kateřina Veličková	Písek
Cvičitel roku	
1. Stanislav Trávníček	Písek
2. Pavel Hrabec	Tišnov
3. Martin Hendl	Maxičky
Kolektiv	
1. pomahatelé	Turnov
2. křivoklátské sokolky a sokolové	Křivoklát
3. Hroši z Radotína	Radotín

VZDĚLAVATELSKÝ ODBOR

Jméno/kolektiv	T. J. Sokol	Počín
Vzdělávací počín		
1. Vladimír Richter	Praha Královské Vinohrady	odznak ke 160 letům Sokola
2. Drahomíra Nováková	Kutná Hora	výstava 160 let Sokola v Kutné Hoře
3. Vanda Marušová a Kateřina Košílková Mezerová	Praha Břevnov	knihy Takoví jsme byli
Kulturní počín		
1. Národopisný soubor Formani	Slatiňany	benefiční koncert Tóny pro Ukrajinu
2. LD Přerovský kašpárek	Přerov	představení pro ukrajinské děti
3. LD Nástup	Praha Libeň	úspěšný první rok nově vzniklého loutkového divadla
Cena Fair Play Aloise Hudce		
Ondřej Škultety	Vřesovice	za záchranu života pohotovou masáží srdce

ODBOR SPORTU

Jméno/kolektiv	Sokol	disciplína/sport
Kolektivní sport - mládež		
basketbalistky - juniorky	Hradec Králové	
házenkáři - ml. dorostenci	Ostrava	
Kolektivní sporty - dospělí		
basketbalistky	Hradec Králové	
Trenér roku		
Ladislav Včelička	Písek	bojové sporty
Mládež do 18 let		
1. Alice Vlková	Brno I	sportovní gymnastika
2. Daniel Gurbovič	Vítkovice	zápas - volný styl
3. Daniel Dvořák	České Budějovice	badminton
4. Daniel Bažo	Brno I	sportovní gymnastika
5. Filip Vágner	Brno I	šerm
6. Michal Rada	České Budějovice	atletika
Jednotlivci 19 - 23 let		
1. Matěj Mlčoch	Vítkovice	zápas - volný styl
2. Petra Vanišová - Lukáš Sláma	Pražský	akrobatický rokenrol
3. Matyáš Džavoronok	Brno I	volejbal
4. Daniela Šeráková/Josef Kuča	Zbraslav	společenský tanec
5. Radek Adam/Tomáš Horák	Zlín - Prštné	kolová
6. Barbora Káplová	Písek	bojové sporty
Dospělí		
1. Alexander Choupenitch	Brno I	šerm
2. Michal Desenský	Hradec Králové	atletika
3. Jiří Polák	České Budějovice	atletika
4. Barbora Šnajderová/Petr Bayerle	Zbraslav	společenský tanec
5. Zuzana Kynclová	Maxičky	psí spřežení - mushing
6. Vojtěch Včelička	Písek	bojové sporty

CENA STAROSTKY ČOS ZA MIMOŘÁDNÝ POČIN

Sokol Spořilov za hromadné odběry krve

CO VÍME O KRATOMU

A NIKOTINOVÝCH SÁČČÍCH?

| Text: Vratislav Pospíšil,
Národní protidrogová centrála SKPV PČR

V posledních letech je mezi mladými lidmi zaznamenána zvýšená obliba užívání látky kratom. Přibývá závislých. Mezi nezletilými jsou zase velmi oblíbené takzvané nikotinové sáčky. S tímto problémem se lze setkat i v sokolovnách. Proto jsme připravili materiál, který cvičitelům a trenérům tuto problematiku osvětluje.

Kratom je psychoaktivní látka, která se získává z listů tropického stromu *Mitragyna speciosa*. Jedná se o stálezelený strom, který je příbuzný kávovníku a roste v tropických oblastech jihovýchodní Asie, kde dorůstá do výšky 4 až 9 metrů.

Po staletí byl kratom užíván místními rolníky pro zvýšení pracovního výkonu, nebo jako lék proti průjmům, chřipce a dráždivému kašli. Konzumují se zejména jeho listy, které mohou být čerstvé a užívají se žvýkáním nebo ve formě výluhu. Dále se po usušení mohou žvýkat, kouřit nebo louhovat. Další formou zpracování jak listů, tak i stonků je vydrolená dřev, tedy prášek, který může mít různé odstíny od zelené až po hnědou. Ten se jednoduše rozpouští ve vodě. Dřev se také lisuje do tablet, případně se kapsluje do želatinyvých tobolek, tedy kapslí. Kratom obsahuje řadu alkaloidů, které se vážou na opiatové receptory. V nižších dávkách má stimulační účinky, ve vyšších se blíží opiatům. V České republice se objevuje už asi deset let, v poslední době se ale jeho uživatelská obliba masově rozšířila. Mezi jeho uživatele patří vzhledem k povzbuzujícím a zároveň analgetickým účinkům sportovci, a to zejména boxeři či zápasníci; dále také ale i manažeři nebo studenti. Je nabízen ve formě prášku, tablet či kapslí. Lze jej koupit v kamenných obchodech, na internetu nebo ve speciálních automatech, zvaných kratomaty. V České republice není řešen žádnou právní normou, a neexistuje tak žádný zákonný rámec pro jeho uvádění na trh či kontrolu kvality. Jeho prodej není omezen

ani žádnou věkovou hranicí, byť někteří upozorňují na nevhodnost prodeje osobám mladším 18 let.

Toxicita kratomu a rizika spojená s jeho užíváním jsou předmětem nejen výzkumu, ale i odborné diskuse. Mezi nejčastější nežádoucí účinky patří úzkost, nevolnost, zvracení, podrážděnost nebo zvýšená agresivita. Při vyšších dávkách mohou převládnout stavy, mezi které patří utlumení, nevolnost, zácpa a svědění. Závažnější případy intoxikace jsou spíše spojovány s užitím vysokých dávek, kdy některé z hlášených nežádoucích účinků zahrnovaly zrychlený tep, poškození ledvin a křeče. Letální dávka není zcela přesně stanovena. Dlouhodobé užívání vyšších dávek může vést až k hyperpigmentaci tváře, třesu, hubnutí, nechutenství a dokonce i k psychóze. Zvláště nebezpečné může být užívání v kombinaci s dalšími psychoaktivními látkami, kdy dochází k závažným záchvatům, případně i k úmrtí uživatele. Bohužel je to časté zejména u mladých lidí, kteří ho kombinují například s marihuánou nebo alkoholem. Pravděpodobně největším rizikem při pravidelném užívání je vyvolání závislosti.

Dalším trendem v užívání návykových látek zejména mezi nezletilými je užívání nikotinu v nikotinových sáčkích. Jejich obliba spočívá zejména v tom, že při jejich konzumaci nevzniká typický zápach z úst jako u běžných tabákových výrobků. Zvláště u nezletilých může dojít ke zdání, že dítě má bonbón nebo žvýkačku, přičemž tato domněnka může být ještě umocněna různými příchutěmi produktu.

Nikotin je biologicky aktivní alkaloid, přirozeně se vyskytující v tabáku (*Nicotiana*). Historie vzniku a užívání nikotinových sáčků je relativně nedávná, přibližně od roku 2000. Původní myšlenkou byla snaha nahradit jimi běžné kouření tabákových cigaret. Existuje velké množství příchutí, jež činí sáčky přitažlivé. Vyvolávají klamný dojem, že vlastně dochází pouze ke konzumaci příjemně chutnajícího produktu. Sáčky se vkládají do úst mezi horní ret a horní dásně, postupné rozpouštění v ústech uvolňuje příchut' zároveň s nikotinem, který se následně vstřebává přes sliznici dutiny ústní.

Nikotin v nízkých netoxických dávkách způsobuje stimulaci centrální nervové soustavy a kognitivních procesů, potlačuje chuť k jídlu, zvyšuje střevní aktivitu a subjektivně zlepšuje náladu. Nežádoucí projevy otravy se vyznačují zrychleným tepem, pocitem na zvracení nebo zvracením, nadměrným pocením, či sliněním, viditelným poblednutím obličeje, bolestí hlavy a břicha, zvýšenou srdeční a tepovou činností, poruchou koordinace pohybů a třesem. Pozdní příznaky fatální otravy nikotinem spatřujeme naopak v nízkém krevním tlaku a snížené srdeční činnosti, v šokovém stavu, mělkém až nezřetelném dechu a kómatu. Smrt nastává vlivem svalové paralýzy, útlumu dýchání a srdečněcévního kolapsu.

Nikotin je považován za látku s vysokou a rychlou formou závislosti.

Ve Sbírce zákonů byl 8. března 2023 zveřejněn zákon č. 59/2023 Sb., kterým se mění tabákový zákon a kterým byla zavedena regulace pro prodej nikotinových sáčků.

Text: Ondřej Mika
Foto: Martin Bouda

BOXLAKROSOVÝ MEMORIÁL

VYVRCHOLIL STRHUJÍCÍM FINÁLE

Už od roku 1994 pořádá oddíl lakrosu z radotínského lakrosového klubu Custodes turnaj na památku místního hráče Aleše Hřebeského. Ten zemřel na následky zranění poté, co jej na autobusové zastávce srazil opilý řidič. Z původně komorní akce otevírající jarní sezónu se postupem času stal největší a nejprestižnější boxlakrosový turnaj v Evropě. Po dvouleté covidové pauze a loňském takzvané restartovacím ročníku se letos opět naplnila kapacita 24 míst a v aréně se střetly týmy reprezentující šestnáct národů. Vrátila se například

silná družstva z Kanady, kde je boxlakros oficiálním letním národním sportem. Teprve podruhé v historii přijel i kompletní tým složený z hráčů z původních národů Severní Ameriky, které tuto hru světu daly a pro něž je součástí jejich kultury. To se také odráží ve faktu, že mají vlastní reprezentaci na mistrovstvích světa, kde hrají jako Haudenosaunee.

Radotínský turnaj začíná tradičně ve středu ráno a vrcholí v sobotu večer. Dvouúrovňový hrací systém zajišťuje, že od samého začátku jsou k vidění napínavé zápasy a diváci si přijdou na své.

Domácí tým Custodes se v nabitě konkurenci rozhodně neztratil. Vyhrál svou základní

skupinu a ve čtvrtfinále si poradil s jedním z kanadských favoritů Green Gaels, které porazil 9:4, a následně se přes skotské Glasgow Clydesiders dostal do finále. Soupeřem mu byl další kanadský tým Nova Scotia Privateers, který překonal ve čtvrtfinále krajany Alberta Warriors a pak v semifinále finské Turku Titans.

Finále před bouřicí a zcela zaplněnou radotínskou arénou bylo strhující. Domácí Custodes si nejprve vybudovali náskok 4:1, ten ale dokázali Kanaďané stáhnout a pak se vedení přelévalo ze strany na stranu. Až se nakonec štěstí přiklonilo k hostům, kteří vyhráli 11:10. Celý zápas byl nejlepší možnou reklamou pro boxlakros. Přesvědčit se o tom můžete na YouTube kanále LCC, kde jsou záznamy všech zápasů k vidění. Další informace o turnaji naleznete na www.AHMemorial.cz.

Boxlakros je variantou lakrosu, která se hraje podobně jako hokej, tedy na hřišti s mantinely a jakoby v boxu. Standardní zápas se hraje čtyřikrát po 15 minutách čistého času; na turnajích se hrají zkrácené zápasy.

LC Custodes dominují českému boxlakrosu. Titul mistra republiky drží klub posledních 17 let. Radotínští hráči jsou i jádrem české reprezentace, která se vloni na ME umístila třetí.

inzerce:

 Balíkovna

Pošli to dál!

Rozšiřujeme síť o 1 200 AlzaBoxů.

balikovna.cz

MOVE WEEK 2023 = SOKOL OPĚT HÝBAL ČESKEM

| Text: Pavel Tichý

Letošní Move Week (Týden v pohybu) se konal od 22. do 28. května. Stěžejní akcí celoevropské kampaně Now We Move, která má za cíl zviditelnit pozitivní dopad aktivního životního stylu a pravidelných sportovních a pohybových aktivit, pořádá Mezinárodní asociace pro sport a kulturu (ISCA), jejíž je Česká obec sokolská jedním ze zakládajících členů.

Sokol patří k hlavním organizátorům Move Weeku v Česku. Letos bylo přihlášeno 90 akcí v 77 jednotách s počtem

účastníků téměř 10 000. Sokolských cvičitelů jako pořadatelů bylo kolem 950.

„Pro nás to je především nabídka programu směrem k veřejnosti a její aktivní zapojení do pohybových aktivit, které Sokol nabízí. Zároveň jde o významné propojení s Evropou, protože se akce koná ve 38 státech,“ řekl náčelník České obce sokolské Petr Svoboda.

Počet akcí roste. V roce 2021 se

jich konalo 55, loni už 74 a letos 90. „To je pozitivní, protože v době covidu byly akce utlumené. Vítězí akce pro děti a rodiny s dětmi, ale je to zaměřené na všechny věkové skupiny. Sokol je příležitost na celý život,“ uvedl Svoboda.

Více než dvě stě závodníků se v dubnu zúčastnilo všech disciplín župních přeborů ve všestrannosti, tedy plavání, atletiky a gymnastiky. Na jednom místě se setkali sokolové ze tří pražských žup, tedy Jana Podlipného, Podbělohorské a Pražské-Scheinerovy.

Soutěžilo se v deseti kategoriích. Například v nejpočetnější skupině mladších zákyň II bylo nutné uplavat 25 metrů, v gymnastické části předvést akrobacii, přeskok, nízkou kladinu a hrazdu, ve šplhu zdolat tyč dlouhou 4,5 metru, a to s přírazem. V atletice bylo potřeba uběhnout 50 a 300 metrů, dále byl na seznamu skok do dálky a hod kriketovým míčkem.

Medaile už zdobí nejednu domácnost, ale pojďme se vrátit k těm, kteří vytvořili prostor, kde mohli sokoláci předvést, co se naučili. Kde se navzájem podpořili, když to nešlo úplně podle jejich představ, a kde vznikly zážitky, na které budou vzpomínat.

Jednak jsou to závodníci-cvičitelé.

Místo odpočinku mezi svými disciplínami si stříhli další směnu a doplnili řady organizátorů a rozhodčích. Ať už si rozšířili hudební obzory při hodnocení akrobatických sestav nebo názornými ukázkami doplňovali poučení, jak vypadají přešlapy na skoku do dálky, byli tam všichni pro sokolíky.

O malé velké závodníky se v mezích starali cvičitelé-doprovody, kteří vyhodnotili, že tato role je samostatným vícebojem. Stali se strážci základního tábora s výbavou do každého počasí. Udržovali dobrou náladu, aby trudomyslnost neměla šanci. Dokumentovali výkony svých svěřenců a hasili krize hned v zárodku.

Nejprotřeplejší cvičitelé pak během víkendu plynule mezi těmito rolemi přecházeli. Sami jistě cítíte, že víkend hrdě dostal svého cíle, a to prověřit všestrannost všech. Od první šipky do bazénu až po poslední proběhnutí cílem v tom byli společně, a to je esencí příjemné atmosféry. To přináší motivaci do další práce.

MEMORIÁL ERŽIKY GÄRTNEROVÉ

| Text: Lucie Lacinová

Třetí dubnová sobota patřila v Říčanech tradičnímu přespolnímu běhu, který se v areálu Olivovy dětské léčebny konal již poosmé. Už druhým rokem připomínal svým názvem předčasně zesnulou trenérku atletiky a zakladatelku závodu Eržiku Gärtnerovou.

První venkovní akce sezony se zúčastnilo na 150 běžkyň a běžců, a to jak domácích, tak i z okolních oddílů. A to ve všech kategoriích, tedy od začátečnických pidi a mini přes přípravky a žactvo až po dorost. Nejmladší kategorie závodily pouze na louce, starší zabíhaly i do přilehlého lesa. Aprílové počasí si pro závodníky letos připravilo skutečnou výzvu v podobě podmáčené louky a blátivé lesní trasy. Nutno říct, že všichni se ztíženým podmínkám postavili čelem, a diváci tak sledovali například napínavé souboje v cílovém stoupání, nebo třeba odhodlaného běžce s jednou botou na noze a druhou ztracenou v bahně.

KOMUNITA

Text: Pavel Čempěl, Dagmar Marsová

SOKOLOVÉ PŘIVÍTALI JARO PÁLENÍM ČARODĚJNIC

Už poněkolkáté se čarodějnice slétly do Bohumína, kde akci pořádá Sokol Záblatí. Nechyběl průvod masek, opékání buřtů, nafukovací skákací hrad a stylové soutěže všestrannosti. Nakonec děti za dohledu hasičů spálily Moranu a uvítaly jaro.

„Pálení čarodějnic se v Záblatí stalo krásnou tradicí. Každoročně, zejména pokud je nám nakloněné počasí, dorazí několik stovek lidí.

Program stavíme pro celou rodinu. Děti se i letos vyřádily, a díky příznivému počasí dorazily stovky lidí. Akci jsme ukončili ve večerních hodinách,“ řekla Pavla Skokanová, místostarostka místního Sokola.

Počasí naopak nepřálo pořadatelům v Kralupech nad Vltavou, kteří ve spolupráci s místními hasiči uspořádali čarodějnický slet. I přesto že se na účastníky nepřišlo podívat slu-

níčko, malé čarodějky a čaroděje to vůbec neodradilo. Přišli se pobavit, zasoutěžit si a opéct na ohni buřta. K potěšení sluchu hrála rodinná kapela Šimon Family Band, která celou akci doprovázela.

Účastníci plnili soutěžní úkoly laděné v duchu Filipojakubské noci a tradic s tímto dnem spojených. Děti házely takzvaná zapálená košťátka na zlou čarodějnici, stavěly malé hraničky z dřevěných klacíků nebo hledaly poklad v jeskyni. Samozřejmě nechyběly ani úkoly jako je útěk v pytlí od zlé čarodějnice, její krmení, chytání škodíků nebo hod kroužků na klobouky. Větší děti luštily čarodějnickou stopovačku, která potrápila i hlavy mnohých dospěláků.

Hasiči připravili soutěžní úkoly, při jejichž plnění si mohly děti otestovat, co tato profese obnáší. Mohly si zde vyzkoušet zásah džberovou stříkačkou a shazovat lahve s vodou, slalomový běh v hasičském kabátě, motání hadic a hod záchranným pytlíkem. Po splnění soutěžních úkolů čekala na malé účastníky sladká odměna v perníkové chaloupce. 🍪

NAPSALI DO KNIHY VLASTNÍ RUKOU

Text: Martin Klement, historik, Vzdělávací odbor ČOS

Foto: Archiv ČOS

Tyršův dům nenavštěvovali ve 20. a 30. letech pouze sokolové a sokolky, ale také lidé zajímaví se o historii a umění. V prostorách Michnova paláce se tehdy nacházela jak obrazárna spisovatele Jiřího Karáska, tak sokolské muzeum, jež v devíti místnostech nabízelo ke zhlédnutí památky z dějin sokolství. Ani jedna z expozic dnes již v Tyršově domě není. Jejich skromnou náhradou bývají dočasné výstavy ve foyer při vstupu z ulice Újezd a od sklonku minulého roku též interní výstavy ve vitrínách lemujících chodbu k Tyršovu klubu. Jedna z expozic, kterou návštěvníci klubu mohli vidět, byla věnována ručně psaným textům v knihách z Archivu a muzejní sbírky ČOS.

PELIKÁN JEDE DO KOLÍNA

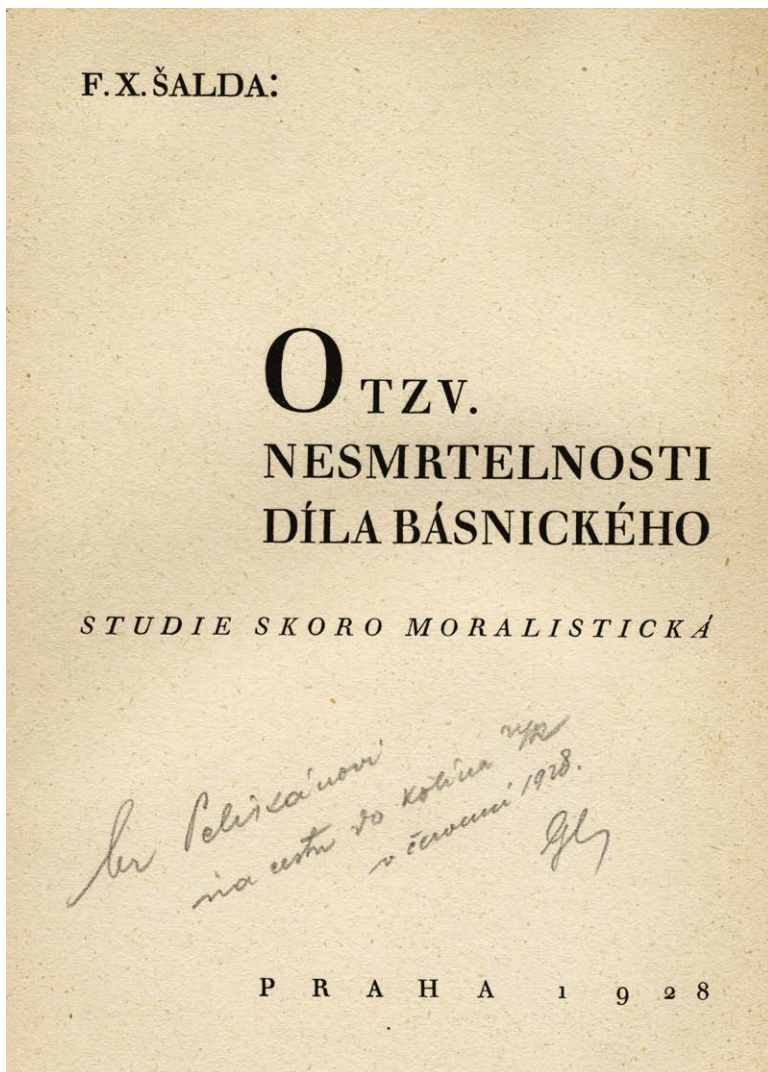
O západoněmeckém Kolínu nad Rýnem se v létě roku 1928 hodně psalo v německém i českém tisku. Porýnsko-vestfálská metropole, která pod vedením starosty Konrada Adenauera prožívala kulturně-hospodářský boom, totiž v posledním červencovém týdnu hostila monumentální 14. německou tělocvičnou slavnost s účastí několika desítek tisíc cvičenců a cvičenek z celého Německa. Jako diváci sledovali dění v Kolíně i někteří členové ČOS, například Miroslav Jirsák, Drahoš Sokol a Miluše Waitová. O kolínských událostech totiž informovali ve Věstníku sokolském. S velkou pravděpodobností s nimi ve vlaku do Německa seděl i jeden

z tvůrců Věstníku sokolského Jan Pelikán, který si cestu možná krátily četbou provokativního eseje Františka Xavera Šaldy O tzv. nesmrtnosti díla básnického. V Archivu a muzejní sbírce ČOS se totiž zachovalo uvedené dílko s ručně psanou dedikací „Br. Pelikánovi na cestu do Kolína n/R v červenci 1928“. Kdo knížku Pelikánovi věnoval, není známo, protože se podepsal jen nerozluštitelnou parafou.

KOUZLO VLASTNORUČNĚ PSANÝCH SLOV

Čtyři vitríny, které stojí v traktu spojujícím Tyršův klub se západovýchodní chodbou takzvané Historicko-dokumentačního střediska, nabízely od prosince 2022 do

ledna 2023 k prohlédnutí celkem 24 knih podobných Šaldově brožurě s věnováním pro Jana Pelikána. Na každé prezentované publikaci se vyjímal buď autogram čili vlastnoruční podpis, nebo zajímavý autograf, tedy ručně psaný text. Vystavené exempláře byly přitom pouhým výběrem z mnohem obsáhlejší sbírky, jež se neustále rozrůstá o nově nalezené objekty. Svým charakterem stojí tato neobvyklá kolekce na rozhraní bibliofilské sbírky, sbírky autogramů a sbírky autografů. Ačkoli může působit dojmem prazvláštního celku, v kontextu sběratelství se nijak neodchyluje od dlouhodobě pěstovaných tradic. Již v antice patřily rukopisy a podpisy k vyhledávaným sběratelským objektům a od 17. století se zájem o ně ještě navýšil. V českých zemích se sys-

tematickému sbírání rukopisů a podpisů věnoval teprve Václav Hanka, známý především jako možný autor rukopisů královéhradeckého a zelenohorského. Jednu z nejbohatších kolekcí autografů a autogramů se podařilo vybudovat Jiřímu Karáskovi. Kdysi ji se svými obrazy umístil do Tyršova domu, ovšem nyní se nachází v Památníku národního písemnictví. Velcí sběratelé 19. a první poloviny 20. století mají dnes své pokračovatele v Klubu sběratelů autogramů, který se roku 1986 osamostatnil od Klubu sběratelů kuriozit.

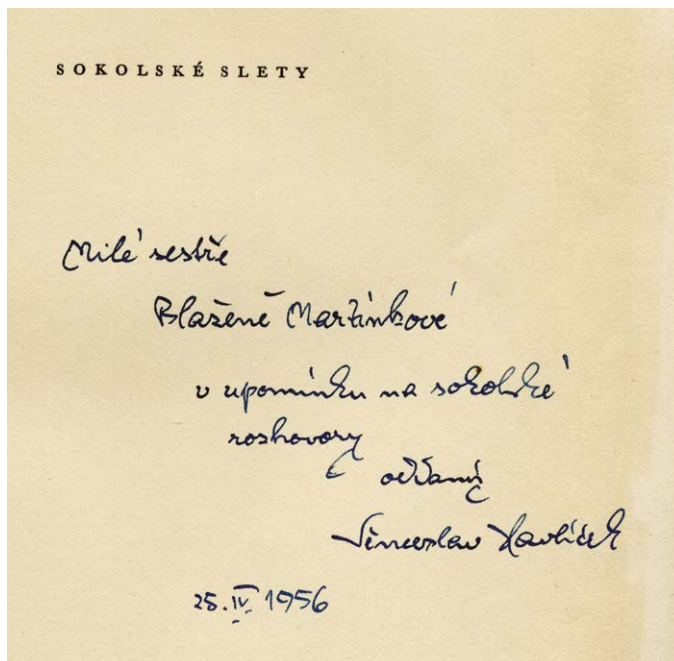
SCHEINER VYHOZENÝ ZE SOKOLA PODĚBRADY

V Tyršově domě uložená sbírka knih s rukopisnými texty se vyznačuje velkou vnitřní rozmanitostí. Její značná část je tvořena publikacemi, které obsahují podpis samotného autora. Někdy se autoři do knihy pouze podepsali, jindy naopak připsali též datum, nebo dokonce i několik slov pro toho, komu knihu věnovali. Je-li podpis autora doplněn též o dedikaci, získává kniha značný význam pro historický výzkum, neboť z takovýchto příspěvů se dají alespoň částečně rekonstruovat sítě dobových konexí. Dvě knihy z kolekce Archivu a muzejní sbírky ČOS pocházejí například od vzdělavatele ČOS Antonína Krejčího, který do nich vepsal vřelé věnování pro činovnici ČOS Blaženu Martínkovou. „V upomínku na sokolské rozhovory“ daroval Blaženě Martínkové také Věnceslav Havlíček jednu ze svých knih, která nakonec skončila v knihovně Tyršova domu. Martínková tedy prokazatelně chovala přátelský vztah jak ke Krejčímu, tak k Havlíčkovi, a to i v době, kdy ČOS již dávno neexistovala – Havlíčkovo věnování je totiž datováno 25. dubnem 1956. Jiný typ rukopisných textů v knihách Archivu a muzejní sbírky ČOS představují autogramy majitelů knih. Také tento typ podpisů má pro badatele mimořádnou hodnotu, protože publikace signované jejich majiteli naznačují, o jaká témata se dané osobnosti zajímaly. S velkou pilí podepisoval své knihy zejména starosta ČOS Josef Truhlář. Ve zvyku měl navíc přepisovat i datum a okolnosti získu svých knih, z nichž se nakonec celá řada dostala do knihovny v Tyršově domě. Například v roce 1946 přišel pozoruhodným způsobem ke knize Josefa Scheinera Dějiny Sokolstva v prvním jeho pětadvacetiletí. Do knihy si napsal: „Ze sběru Sokola Poděbrady zachránil Jos. Truhlář v r. 1946“.

PO HŘEBÍKOVÝCH STOPÁCH

Poměrně zřídka se v knihách s rukopisnými texty, jež uchovává Archiv a muzejní

sbírka ČOS, vyskytují autogramy osobností zmiňovaných nebo zobrazovaných v jednotlivých knižních exemplářích. Zato velmi častá jsou věnování psaná někým, kdo s knihou nemá nic společného. Podepsaní lidé zkrátka použili knihu jako dárek a vepsali do ní několik řádků pro obdarovaného. V takovýchto přípa-

dech nemusí mít podpisy vždy zásadní relevanci, protože nezřídka přináší buď lokálním sokolským činnostníkům, nebo lidem zcela neznámým. Zajímavé údaje ovšem mohou badatelé vyvodit ze samotných dedikací, v nichž bývají uvedeny příležitosti obdarování – některé publikace nacházející se dnes v Tyršově domě v kolekci knih s autogramy a autografy sloužily původně jako dary za vzornou docházku na cvičení, jako ceny při rozmanitých závodech nebo jako pozornosti při různých oficiálních návštěvách. Nejenže se lze z dedikací dozvědět mnohé o někdejší kultuře obdarování, ale při troše štěstí se mohou vyjevit i zcela nečekané souvislosti. V kolekci Archivu a muzejní sbírky ČOS se totiž shodou okolností sešly publikace, které starosta ČOS Antonín Hřebík obdržel darem od sokolských jednot během své cesty po Slezsku a Moravě v roce 1947. Díky tomu je zjevné, kde se Hřebík v ten který den pohyboval.

THE BEST OF

Čtenářům článku zřejmě na mysli tane otázka, který zápis či podpis v knihách, jež Archiv a muzejní sbírka ČOS opatrují, náleží k těm nejvýznamnějším. Odpověď se dává velmi obtížně, neboť hodnotu rukopisného záznamu lze posuzovat dle

různých kritérií, jakými jsou pro příklad stáří textu, náročnost jeho provedení či význam osobnosti, která záznam napsala. Spíše než pokoušet se určit mezi rukopisnými texty v knihách pouze jeden jediný, který by mohl být vnímán jako ten nejvýznamnější, se jeví smysluplnějším poukázat na autogramy a autografy

zaujímající ve sbírce zvláštní pozici. Mimořádná jsou například věnování, jež pocházejí až z roku 1895, či kaligraficky pozoruhodně vyvedená dedikace v památníku určeném Josefu Sojkovi za finanční podporu na stavbu sokolovny v Praze VII. Z autogramů vynikají podpisy předních sokolských funkcionářů stejně jako níže postavených činníků, kteří ale ve vývoji sokolství zanechali hlubokou

stopu. Mezi ně náleží třeba Karel Vaníček, autor předních světonázorových spisů. Prozatím ve sbírce chybí knihy, do kterých by svou rukou něco napsali Miroslav Tyrš a Jindřich Fügner. Od obou osobností se ale zachovaly autogramy i autografy na formulářích, dopisech a fotografiích, které jsou uloženy na jiných místech Archivu a muzejní sbírky ČOS. ☺

Sletu v roce 2018 se zúčastnila celá řada známých osobností. Vzácným hostem byl i spisovatel, scénárista a herec **Zdeněk Svěrák**. Ten slet tehdy komentoval slovy: „Byl jsem samozřejmě zvědav, jak se bude dětem cvičit na Uhlířovy a moje písničky, ale mé dojetí způsobilo něco jiného: s jakou chutí se sjeli cvičenci všech věků do Prahy, aby bezchybně předvedli, na co se celý rok připravovali. Dojala mě také solidarita hlediště s velkým travnatým jevištěm...“ (dokončení citace je v tajence).

POMŮCKA: AUTOGRAFA, BOŠO, ČUPO, ESCHA, RABAS, TOLDEK	KÓD KOLUMBIE	NĚMECKÉ ŽENSKÉ JMÉNO	1. DÍL TAJENKY	ROTAČNÍ TELESO	CENINA	PŘEDLOŽKA S 2. PADEM	MRCHO- ŽRAVI PTÁCI	ZVUK ELEKTRIC- KEHO ZVONKU	NATO	ČÁST PIŠTALY VARHAN	AKADEMIE VĚD (ZKR.)	2. DÍL TAJENKY	PRACOVAT S PLUHEM	HORA V TATRÁCH	
CHMURNĚ (V HUDBĚ)				FRAN- COUZSKÝ KARIKATU- RISTA				VOJENSKÝ ÚTVAR							
OBEC U DOMAŽLIC				LIDOVÝ NÁZEV AZALKY DOVED- NOST				DÍRY POTŘEBA HOUSLISTY							
AEROPLÁN						ČÁSTI RUKOU ZAMETAT				NĚMECKÝ ČLEN URČITÝ VÝZVA K TICHU					
	CITO- SLOVCE ZAMYŠLENÍ	PŘÍTOK DRINÝ INIC, HEREČKY RYBOVÉ			ŘÍMSKY 1001 OSOBNÍ ZÁJIMENO			MOJE HORKY NEALKOHOL- LICKÝ NÁPOJ		DOMÁCKÝ PATRICIE CHEM. ZN. HLINÍKU					
POHLED (BÁSNIČKY)				NÁZEV HLÁSKY V PROHLU- BĚN			OSLOVENÍ PŘI TYKÁNÍ SKICA		AUTOMA- TICKÝ SYSTÉM ŘÍZENÍ (ZKR.) EVROPAN				CESTA BALONEM	FRAN- COUZSKÝ PŘÍTEL	
PANĚ (ANGL. ZKR.)				NÁŠ HEREC MĚSÍC MAYSKÉHO KALENDÁŘE									TRAMVAJ (SLANGOVĚ) PTÁK BĚŽEC		
	OBYVATEL SASKA	DOMÁCI HRABAVÝ PTÁK CITOSLOVCE ÚDIVU			PRAŠKOVÝ PIGMENT DO TISKÁREN PRKENNÉ STROPY					POUZE (NĀŘ.) SYSTÉMOVÝ LUPUS ERYTHEMA- TODES (ZKR.)					
ZOUT OBUV						PENDREK ADENOSIN (ZKR.)				ODSTRANITÍ VODOU MANŽELKA					
ŠPANĚLSKÁ VYCHOVA- TELKA				ANGL. ČERNÝ ALKOHOL					ČÁST ZLÍNA OPAK DOLŮ				STANICE TECHNICKÉ KONTROLY (ZKR.)	MÍSTO NA SKÁLE	
ŠUMIVÉ VÍNO				KÓD LETIŠTĚ ADEN AKADEMIE VÝTVARNÝCH UMĚNÍ (ZKR.)				BIBLICKÁ POSTAVA NĚMECKÝ RADA			NĚMECKÉ SIDLO PRUDKÉ HNUTÍ MYSLI				
	NĚKDEJŠÍ NYMBUR- SKÁ SPZ	DRUH PAPOUŠKA VÍRNÍK			OTĚŽ OHON						VŘÍDKY V ÚSTECH DOMÁCKÝ EDUÁRD				
PŘÍMÝM PŘENOSEM						TĚLO- CVIČNÝ PRVEK SLOVENSKÝ IR				PŮSOBIVÝ DOJEM NÁSTRAHA					
NASTÁVA- JÍCÍ							B'YANOVO ALBUM MASOVÉ POKRMY							JMÉNO SOCHÁRE OLIVY	MPZ ARGENTINY
	ŠJE ČESKÝ KRAJINÁŘ			NEMOČNIČNÍ ODDĚLENÍ CÍSAŘOVNA ALŽBĚTA				ŠTĚPNÉ ZARÍZENÍ HLAS VRÁNY							
ITALSKÁ ŘEKA				HLAS HADA ČÁST VOZŮ		ESTETICKÉ ČITĚNÍ ZNAČKA CEREALÍ				MATČINA SESTRA MODEL AUTOMO- BILKY KIA					
CHEM. ZN. STRIBRA		SKLADBA SKUPINY SCOOTER KNÍŽKA J. ČAPKA			ANGL. UCHO NĚMECKÝ KACHNA			TISKOVÁ KONFE- RENCE (ZKR.) ROVNĚŽ			1 CM = 10 ... MÁŘENÍ PRÁCE			DĚTSKÉ CITO- SLOVCE	
3. DÍL TAJENKY									NÁZEV HLÁSKY S ZNAČKA HERTZU			EINSTEI- NOVY INICIÁLY JAPONSKÁ ROHOŽ			
ESTONSKÉ SIDLO				RUSKÝ MYS RACHMANI- NOVOVA OPERA				ANGL. DIVADLO ŘÍMSKY 1556							
SOUBOR NĀRADÍ				UKAZOVACÍ ZÁJIMENO KANADSKÉ SOU- OSTROVÍ			PODNIKOVÉ ODDĚLENÍ MODEL VOZU FORD			PŘITAKÁNÍ LETECKÝ ODDÍL (ZKR.)			VODÁČKÝ POZDRAV	MLÁDĚ RYSY	
	SLOVENSKÝ ŽITO	ROSTLINA S DUŽNA- TÝMI LISTY SPOJKA				PÁDOVÁ OTÁZKA SLONÍ ZUB				NĚMECKÉ MUŽSKÉ JMÉNO ŠERMÍŘSKÝ PRVEK					
VODNÍ CHECHTAVÝ PTÁK					NEČISTOTA CHEM. ZN. KOBALTU				POVLAKY Z LÁTKY CHEM. ZN. CINU						
UMÍSTĚNÍ PRVKŮ VE STRUK- TUŘE							VESNICE					JEDEN Z PROROKŮ STARÉHO ZÁKONA			
4. DÍL TAJENKY							ANGL. PALEC					5. DÍL TAJENKY			

LASKAVÍ PARTNEŘI ČESKÉ OBCE SOKOLSKÉ

GENERÁLNÍ PARTNEŘI

HLAVNÍ PARTNER

GENERÁLNÍ INSTITUCIONÁLNÍ PARTNER

NÁRODNÍ
SPORTOVNÍ
AGENTURA

HLAVNÍ MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

PARTNER

OFICIÁLNÍ DODAVATELÉ

VEDEME ČECHY K POHYBU A SPOLEČNÉ AKTIVITĚ

NOC SOKOLOVEN

23. 6. 2023

PŘIJĎTE NA PROHLÍDKU SOKOLOVNY, KTEROU JEŠTĚ NEZNÁTE

Informace o všech zúčastněných sokolovnách na webu www.sokol.eu
nebo použijte tento QR kód

GENERÁLNÍ PARTNEŘI

čeps

PENNY

HLAVNÍ PARTNER

ČESKÁ Š
spořitelna

Sportujeme
se Sporkou

HLAVNÍ MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

Česká televize

deník.cz

Radiožurnál
Sport
Český rozhlas

100

GENERÁLNÍ
INSTITUCIONÁLNÍ PARTNER

NÁRODNÍ
SPORTOVNÍ
AGENTURA

PARTNER

Balíkovna